LETO VII. / ŠTEV. 26 KRANJ, DNE 26. JUNIJA 1954

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠTEV. 624-»T«-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Tovariš Ivan Regent pozdravlja zbrano množico na zletu »Svobod« v Završnici

Pred častno tribuno v Završnici se je zbralo nad 10.000 delovnih ljudi

»Svoboda« iz Bohinjske Bistrice je sprejela za doseženo prvo mesto v tekmovanju kulturno-prosvetnih društev radovljiškga okraja lepo izvezen prapor

Bohinjci v narodnih nošah so se tudi udeležili zleta

KULTURNA MANIFESTACIJA V ZAVRŠNICI

je dosegla velik uspeh - Nad 10.000 udeležencev - Zbora so se udeležili ugledni gostje - Pokazala se je enotnost delavskega razreda v borbi za socializem

Že dalj časa so se delovni ljudje z vse Gorenjske pripravljali za zlet v Završnici, na kraju, kjer so že takoj po I. svetovni vojni zborovali delavci predvsem z Jesenic pa tudi iz ostalih delavskih središč Gorenjske. Lepo sončno nedeljsko jutro je bilo zletu naklonjeno in že v zgodnjih jutranjih urah so se zgrinjale z vseh strani množice ljudi. Prihajali so z vlaki, kamioni, kolesi in peš vse do desete ure, dokler se ni pred lepo okrašeno slavnostno tribuno zbrala 10-tisoč glava množica. Prišli so tudi ugledni gostje, med katerimi je bil predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine tovariš **Boris Kraiger**, član CK ZKJ tovariš **Boris Ziherl**, predsednik Glavnega odbora Zveze Svobod tov. **Ivan Regent**, poslanec za okraj Radovljica in član CK ZKS tov. **Franc Perovšek**, predsednik republiškega zbora proizvajalcev tov. **Mavricij Borc**, sekretar OK ZKS Radovljica tov. **Mirko Zlatnar**, predsednik LOMO Kranj tov. **Vinko Hafner**, sekretar MK ZKS Kranj tov. **Ivo Majdič** in mnogi drugi gostje, med njimi tudi stari Svobodaši. Razen tega so zletu prisostvovali tudi člani Železarskgea kulturno-prosvetnega društva »Iskra« iz Zenice, ki so pozneje tudi izvajali kulturni program.

Zlet je otvoril predsednik OSS tov. **Franc Pogačnik**, ki je prisotne goste in množico toplo pozdravil. Nato so združeni pevski zbori zapeli Internacionalo, ki je mogočno odmevala od sten Stola in se razlegala po vsej dolini Završnice. Potem je spregovoril predsednik DPD »Svobod« Javornik-Koroška Bela tov. **Franc Treven**, ki je v izčrpnem referatu med drugim dejal:

»Že pred dvajsetimi, tridesetimi leti so se zbirali v tem kraju delovni ljudje Gorenjske, predvsem delavci z Jesenic, ki so v naravi iskali razvedrila, kajti okrog njihovih domov je stopal žandarski škorenj kapitalističnega režima predvojne Jugoslavije in prežal na vsako besedo predvsem tistih, ki so smelo gledali v bodočnost in obsojali tedanji kapitalistični sistem, ki je tlačil delovnega človeka. Danes, ko smo zopet zbrani na tem mestu nas navdaja ponos, da smo na svobodni zemlji, katero so naši delovni ljudje z velikimi žrtvami osvobodili, prepričani, da so sedaj uresničene težnje in cilji izkoriščanih delovnih množic.«

Zbor je nato v imenu predsedstva SZDL Slovenije in glavnega odbora DPD »Svobod« pozdravil tovariš Ivan Regent, ki je v svojem govoru poudaril, da je pomen prosvetljevanja našega delovnega človeka, ne samo v strokovnem, ampak tudi v splošnem kulturno-političnem pogledu zelo velik. Nanizal je velike uspehe, ki so jih dosegli DPD »Svobode« in kulturno-umetniška društva v radovljiškem okraju in dejal, da bodo taka prosvetna tekmovanja v bodoče vedno pogostojša in da se bodo razmahnila tudi v druge kraje naše republike. Teh tekmovanj bo čedalje več in vedno bolj bodo prispevala h graditvi novega socialističnega človeka, je poudaril tovariš Regent. To je nujnost, kajti z materialno izgradnjo našega gospodarstva se mora razvijati tudi njena nadgradnja — kulturna dejavnost, je govornik zaključil svoj govor.

V imenu republiškega odbora sindikata pa je nato zlet pozdravil še tov. Mavricij Borc.

Sledil je kulturno-umetniški program, ki so ga izvajali združeni pevski zbori in jeseniška železarska godba na pihala.

Na koncu slavnostnega dela programa zleta v Završnici pa je predsednik Okrajnega sindikalnega sveta razdelil diplome za dosežene uspehe v tekmovanju kulturno-umetniškim društvom in DPD »Svoboda« radovljiškega okraja. Lep prapor in prvo mesto si je priborilo kot najboljše DPD »Svoboda« iz Bohinjske Bistrice.

Na koncu zleta so poslali tudi pozdravni telegram tov. Titu.

V dopoldanskih urah in še pozno v noč pa so folklorne skupine, godbe na pihala, lutkovno gledališče z Jesenic in razne telovadne skupine izvajale pester kulturni in telovadni program.

Zlet na Završnici je razen spomina na revolucionarno delavsko dejavnost v dobi med I. in II. svetovno vojno manifestiral tudi odločnost in enotnost vsega delavskega razreda v svobodni socialistični domovini, ki si strnjen okrog svojega neomahljivega vodstva mirno gradi svojo boljšo in srečnejšo prihodnost.

Iz vsebine

Okno v svet

VEČ ZDRAVE PIJAČE

Z občnega zbora javorniške »Svobode«

S svetovnega prvenstva v nogometu

Zabavna stran

S SODNIH DVORAN

Z zasedanja OLO Kranj -

Odlok o ustanovitvi gozdne uprave — Ustanovitev inšpekcij — Garancijske izjave za podjetja v okraju

V torek, 22. junija, je Okrajni ljudski odbor na svoji redni skupni seji obeh zborov sprejel vrsto odlokov, s katerimi je vskladil svoje ustanove z republiškimi predpisi. S posebnim odlokom je bila ustanovljena okrajna gozdna uprava in njen predstojnik. Formiranje uprave za gozdove je bilo potrebno zaradi boljšega in smotrnejšega izkoriščevanja naših gozdov. Prav tako je okrajni ljudski odbor ustanovil finančno in tržno inšpekcijo, ki sta sicer že dalj časa obstojali, vendar nista bili formalno pravno ustanovljeni. V obe inšpekciji je OLO imenoval tudi člane in pa predstojnike le-teh.

V nadaljevanju je OLO sprejel poroštvene izjave za gostinsko podjetje «Dom na Jezerskem« v višini 3,488.000 dinarjev. OLO je ugotovil, da je podjetje kreditno sposobno in da kredit tudi nujno rabi. Odborniki so izglasovali poroštveno izjavo še za kmetijsko podjetje »Sorško polje« v višini 3 in pol milijona dinarjev, za Zdravstveni dom v Kranju, za Oljarno v Britofu in poroštveno izjavo v višini 282 milijonov dinarjev za tovarno gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju. Tovarna namreč potrebuje kredit za preselitev svojih obratov v nove prostore na Gašteju in za izplačilo deleža tovarni »Inteks», ki je svoj obrat II. prepustila »Savi«.

OLO je začasno zavrnil razlastitveni odlok za neko parcelo v Žabnici, kjer želi obLO Žabnica graditi občinsko hišo. Razlastitev je bila odklonjena za toliko časa, dokler ObLO v Žabnici ne dostavi OLO v Kranju točnejšega programa dela in glavnih načrtov. Ostali odloki o razlastitvah v Predosljah in v Šenčurju pa so bili sprejeti.

Na seji so odborniki sprejeli popravke k sklepu o pomoči poplavljenim krajem na Štajerskem in v Bosni, o čemer pa poročamo na drugem mestu.

Seja Zbora proizvajalcev

Kranj, petek 25. junija

Danes bo zasedal Zbor proizvajalcev OLO Kranj, ki bo razpravljal o potrditvi zaključnih računov za leto 1953 nekaterim podjetjem kranjskega okraja. Razen tega bodo razpravljali tudi o poročilu komisije glede plačnega sklada trg. podjetja Kokra« Kranj, o predlogu Sveta za gospodarstvo o uporabi nerazporejenih sredstev vodnega sklada za nujna dela na regulaciji Tržiške Bistrice in uporabi predvidenih viškov vodnega sklada kot začasno posojilo skladu za finansiranje investicij. Razen tega je na dnevnem redu še poročilo komisije o tarifnem sistemu tovarne »Runo« v Tržiču, razprava o pritožbi Pekarne Tržič zoper odločbo LOMO Tržič glede nadurnega dela in naknadni predlog za refundacijo obratnih sredstev.

Plenum metalurgov

Jesenice, 25. junija. V prostorih »Kazine« na Jesenicah se bo jutri začel plenum sindikata metalurških delavcev Jugoslavije, ki bo zasedal dva dni. Na plenumu bodo razpravljali med drugim o zdravstvenem zavarovanju metalurških delavcev, o zaključkih v delu zadnjega plenarnega zasedanja CO SZDL Jugoslavije, na katerem so razpravljali o stanju in bodočih nalogah sindikalnih organizacij, o pripravah na kongres sindikata metalurških delavcev Jugoslavije in nekaterih drugih vprašanjih.

LOMO Kranj bo razpravljal

o reorganizaciji trgovske in gostinske mreže

Kranj, petek, 25. junija.

Danes popoldne bo 26. redna seja Ljudskega odbora mestne občine Kranj, na kateri bodo razpravljali o mnogih važnih vprašanjih. Kot najvažnejša vprašanja dnevnega reda so predlogi Okrajne gostinske oziroma trgovinske zbornice v Kranju, ki jih bodo skupaj z mnenjem tajništva za gospodarstvo in komunalne zadeve mestnega ljud. odbora predložili odbornikom v razpravo. Iz tega skupnega predloga povzemamo, da naj bi se proglasila kot gostinska podjetja Hotel »Evropa« z vključenim poslovnim mestom »Buffet kolodvor« in »Delikatesa« z vključenimi mesti v kino-čakalnicah kina »Storžič«, »Svoboda« in »Partizan«. Samostojna večja gostišča bodo gostilna pri »Peterčku«, pri »Starem Mayrju« in »Restavracija Kranj«. Kot samostojna manjša gostišča pa bodo proglašene — restavracija »Kranjski dvor«, gostilna »Kokra«, gostilna »Pod Joštom«, »Gaštej«, gostilna »Zlata riba« in »Buffet Kostanjevica«. Ukinila se bodo kot zakupna oziroma zasebna gostišča ter iz njih ustanovila naslednja samostojna manjša gostišča: gostilna »Na Bekselnu«, »Pri Jerici«, »Pri Kolodvoru«, gostilna »Pri Knedelnu« in gostilna »Prešernov hram«. Popolnoma se pa ukinejo, — bodisi zaradi neprimernih prostorov ali iz sanitarno higienskih ozirov — naslednji državni, zakupni in zasebni obrati: »Buffet Starc«, gostilna »Pri Ručigaju«, gostilna »Pri Finku«. — Ravnotako se predvidevajo precejšnje spremembe tudi v trgovinski mreži, o čemer smo pa pisali že v zadnji številki našega lista.

Odborniki bodo sklepali tudi o uvedbi posebnih turističnih taks, ki pa bodo le dodatek že obstoječim mestnim taksam in prometnemu davku.

Razen tega bodo na seji sklepali tudi o razrešitvi dosedanjih odborniških komisij, katerim je že potekel mandat ter izvolili nove.

Razpravljali bodo tudi o predlogih komisije o imenovanju direktorjev posameznih podjetij, ki bo na seji podala poročilo. Predložili bodo ljudskemu odboru imenovanje direktorjev in upravnikov v podj. »Avtoprevozništvo«, »Remontu« čevlj. strojev in »Ključavničarstvu«.

Samoupravljanje v zdravstvu

Na zadnji seji odbora za zdravstvo pri okrajnem ljudskem odboru v Radovljici so razpravljali o poglabljanju samoupravljanja v zdravstvu in o prilagoditvi upravljanja porajajočim se komunam. Na seji so predvsem govorili o delu komisije, katero je na prejšnjem zasedanju imenoval okr. ljudski odbor z namenom, da pripravi analizo trenutnega stanja o zdravstvu in izdela zaključke in predloge za nadaljnji razvoj in izboljšanje zdravstvene službe v okraju. Komisija, katero vodi dr. Jože Benedik, bo delala predvsem po načelu, kako čimbolj prenesti samoupravljanje do najnižjih enot in bo o svojem delu poročala na enem prihodnjih zasedanj OLO.

Na seji so med drugim ugotovili tudi to, da se je stanje v ambulantah tako v njihovem gospodarjenju kot v delovanju znatno izboljšalo, odkar se v njih uveljavlja družbeno samoupravljanje.

Pomoč kamniškega RK

Mestni odbor RK v Kamniku je pričel z zbiranjem pomoči že prvi dan po nesreči in poslal celjskemu RK takoj 20.000 din ter 90 kosov obleke in čevljev. Nato je pričela široka akcija. 15. junija so oddali poplavljencem v Celju 440 kosov obleke in 60.000 din v gotovini. Kmetijska zadruga Kamnik pa je peljala v Celje moko in žito v skupni vrednosti 100.000 din. Pomoč še ni zaključena. Zdaj zbirajo predvsem krompir, za katerega so jih zaprosili prizadeti prebivalci. Tudi podmladek RK se je izkazal. Najprej so se odzvale šole v Kamniku, Tunjicah, Mekinjah in Vranji peči.

Tudi sicer je mestni odbor RK zelo delaven. Zdaj je v teku akcija za krvodajalce. Okoli 300 se jih je že prijavilo, a ti so povečini iz delavskih vrst. Na podeželju ni toliko odziva. Zaradi tega se odbor trudi, da bi pridobil tudi kmečko prebivalstvo.

Prav bi bilo, da bi še ostale množične organizacije pomagale RK pri tej humani akciji. Še posebej velja to za tiste v kmečkih naseljih.

V tednu TBC je kamniški RK organiziral uspešna zdravstvena predavanja po vseh tovarnah in nekaterih vaseh. Zdravniki so se tej dolžnosti radi odzvali.

Za 10-letnico ustanovitve RK Slovenije bodo člani RK iz Kamnika obiskali Gradac v Beli Krajini.

TEDEN DNI PO SVETU

LABURISTI NA KITAJSKEM

Delegacija angleških laburistov bo avgusta obiskala Kitajsko. V Peking bo odpotovala preko Sovjetske zveze. Poznavalci pravijo, da bo to doslej najmočnejša laburistična delegacija, ki bo obiskala neko tujo državo.

»REVOLUCIJA MED REVOLUCIONARJI«

Polkovnik Ahmed Šavki, ki je julija 1952. leta poveljeval garniziji v Kairu in sodeloval v revolucionarnem gibanju egiptovskih oficirjev, je bil preteklo nedeljo postavljen pred sodišče pod obtožbo, da je koval zaroto proti sedanjemu režimu.

SPOPAD NA MEJI

Izraelska vojaška patrulja je vdrla na jordansko ozemlje in pri tem enega jordanskega vojaka ubila, enega pa ranila. Napad je bil izvršen v okolici Betlehema. Po intervenciji jordanske narodne garde pa so se Izraelci umaknili in pustili na mestu tri mrliče. Kmalu zatem je vdrla na jordansko ozemlje patrulja, močna okoli 100 vojakov, da bi pobrala mrtve vojake. Pri tem je prišlo do streljanja z avtomatskim orožjem in metalcem min.

VDOR V GUATEMALO

Nasprotniki legalne guatemalske vlade so preteklo soboto pričeli napad na Guatemalo. Ilegalne čete so prišle iz zbirališč v državi Honduras. Po vesteh iz Mehike je napadalcev okoli 5.000. Takoj naslednji dan se je sestal Varnostni svet, da prouči nastali položaj in pretrese pritožbo Guatemale pri VS, ki je članica Združenih narodov. Dobro poučeni viri trdijo, da Guatemala nima posebno veliko pričakovati od ZN, ker je večina članov VS proti akciji OZN. Napad na Guatemalo je verjetno povzročil zakon, s katerim so Guatemalci podržavili plantaže ameriškega podjetja United Fruit Company in zemljo razdelili kmetom.

SESTANEK ČU EN LAJ — MENDES FRANCE

Sovjetska telegrafska agencija je sporočila, da bo kitajski zunanji minister Ču En Laj odpotoval v Bern, kjer se bo sestal z novim ministrskim preds. Francije Mendes Franceom.

Več zdrave pijače

Zakaj ni dobiti v gostilnah sadnih sokov?

Sadni in grozdni sokovi spadajo med brezalkoholne pijače. Nekateri jih imenujejo tekoče sadje ali tekoče grozdje, ker zadržijo vse lastnosti svežega sadja oziroma grozdja, čeprav so predelani v tekočino. Najvažnejše sestavina sokov je sladkor, ki ima veliko hranilno vrednost. Razen tega je lahko prebavljiv ter hitro preide v kri. Liter grozdnega soka daje 900 kalorij. Razen sladkorja vsebujejo sadni in grozdni soki razne kisline kot so jabolčna, vinska in nekatere druge. Važen sestavni del so vsekakor vitamini, ki jih pri pravilni predelavi sadja in grozdja v sokove v celoti ohranimo.

Grozdni sokovi vsebujejo povprečno 75 — 85% vode, 5—20% sladkorja, 1—3% raznih kislin, ostalo odpade na druge spojine, ki so zastopane v manjši meri.

Iz zgoraj navedenih podatkov lahko ugotovimo, da so sadni in grozdni sokovi važen dodatek prehrani, zlasti fizičnim delavcem, športnikom in oslabelim osebom. Največja prednost sadnih sokov in grozdnega soka je njihova naravna sestava. Obdržijo aromo in okus sadja, katerega smo predelali. Ne vsebujejo alkohola. Uporabljamo jih lahko kot hrano, osvežujočo pijačo, ali kot zdravilo. V Italiji, Franciji in nekaterih drugih državah imajo zdravilišča, v katerih zdravijo bolnike z grozdjem in grozdnimi sokovi. V mnogih državah zavzema proizvdnja grozdnih sokov v zadnjih letih večji obseg kot proizvodnja vina.

V Jugoslaviji izkoristimo na ta način zelo malo sadja, še manj pa grozdja, kar predstavlja dvojno škodo. S predelavo sadja v žganje ali mošt izgubimo največ dragocenih sestavin svežega sadja: vitamine, kisline, tanin in sladkor. Zadnji pri tem prevre v alkohol, ki je pravzaprav strup. Pri stalnem uživanju alkoholnih pijač nastopa počasen razkroj notranjih organov (želodec, ledvice, srce, jetra itd.). Posebno pa pri tem trpi živčevje. Zaradi okvare organov se skrajša življenjska doba. V vinorodnih krajih je umrljivost večja.

Poraba vina pri nas v primerjavi z drugimi deželami razmeroma ni velika. V Franciji pride na prebivalca 140 l vina letno, v Italiji 95 l, v Švici 39 l in v Jugoslaviji 28 l. Veliko več pa popijemo pri nas žganja. Žganje vsebuje znatno večji procent alkohola in je zato neprimerno bolj škodljivo.

*

Znano je, da je uživanje alkohola v čezmernih količinah zelo škodljivo. Če pa se vprašamo, kaj smo na Gorenjskem storili za preprečevanje alkoholizma in za razširjenje ter propagando sadnih sokov kot osvežilne in hranljive pijače, si lahko odgovorimo, da skoraj nič.

Zanimiva je ugotovitev, da v Kranju razen v eni gostilni, nikjer ni moč dobiti sadnih sokov. Verjetno tudi drugje ni nič boljše.

Seveda pa bo naše prizadevanje, da zajezimo pijančevanje zelo nepomembno in neučinkovito, če se bodo gostilničarji in gostinski obrati branili točiti brezalkoholne sadne sokove, češ da je to nemogoče, ker se jm le-ti pokvarijo zaradi majhnega števila ljudi, ki jih pijejo. Samo za redke pivce, kateri jih zahtevajo pa se steklenic ne izplača posebej odpirati. Zanimivo je tudi mnenje gostinskega obrata »Zlata riba«, ki pravi, da se jim točenje nealkoholnih pijač sploh ne izplača in da se da bolje zaslužiti z vinom in žganjem.

Brez dvoma bo potrebno nekaj ukreniti. Predvsem pa bo treba naše gostinske obrate prepričati, da če že prodaja sadnih sokov ne nudi velikega zaslužka, pa njihovo uživanje koristi zdravju naših ljudi.

Obvestilo

Okrajni odbor ZB NOV Kranj obvešča vse otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja okraja Kranj, da bodo poslani na letovanje v kolonije po sledečem vrstnem redu:

1. Kolonija, ki bo letovala na Sušaku v času od 2. julija do 24. julija 1954 — v to kolonijo so vključeni otroci iz Kranja, Cerkelj, občine Jezersko in Besnica. Zbirališče otrok je 2. VII. 1954 v Mladinskem domu v Kranju ob 9. uri. Odhod z vlakom 11.30 iz Kranja.

2. Kolonija, ki bo letovala v Brežicah v času od 5. do 27. julija — v to kolonijo so vključeni otroci iz Kranja in občine Šenčurja in Cerkelj. Zbirališče je 5. julija od 8 do 9 ure v Mladinskem domu v Kranju. Odhod z vlakom ob 11.30 uri.

3. Kolonija, ki bo letovala v Brežicah v času 28. julija do 19. avgusta — v to kolonijo so vključeni otroci iz mesta Kranja. Zbirališče je 28. julija od 8 do 9 ure v Mladinskem domu v Kranju. Odhod z vlakom ob 11.30 uri iz Kranja.

4. Kolonija, ki bo letovala v Novem mestu v času od 5. do 27. julija — v to kolonijo so vključeni otroci iz mesta Tržiča in občine Gorič. Zbirališče je 5. julija od 8 do 9 ure v Mladinskem domu v Kranju. Odhod z vlakom ob 11.30 uri iz Kranja.

5. Kolonija, ki bo letovala v Novem mestu v času od 28. julija do 19. avgusta — v to kolonijo so vključeni otroci iz občin: Žabnice, Predoselj in Naklega. Zbirališče je 28. julija od 8 do 9 ure v Mladinskem domu v Kranju. Odhod z vlakom 11.30 iz Kranja.

6. Kolonija, ki bo letovala v Dolenjskih toplicah v času od 5. do 27. julija — v to kolonijo so vključeni otroci iz občin: Šk. Loke, Železnikov in Sovodnja. Zbirališče v Šk. Loki.

7. Kolonija, ki bo letovala v Dolenjskih toplicah v času od 28. julija do 19. avgusta — v to kolonijo so vključeni otroci iz občin: Gorenje vasi in Poljan. Zbirališče je v Šk. Loki.

8. Kolonija, ki bo letovala v Splitu v času od 7. do 28. avgusta — v to kolonijo so vključeni otroci iz Kranja, Škofje Loke, Tržiča, Žirov, Selc in Zalega loga. Zbirališče za kraje: Kranj, Tržič je v Kranju 7. avgusta od 8. do 9. ure v Mladinskem domu v Kranju. Za kraje: Žiri, Selca, Zali log je zbirališče v Šk. Loki.

Vodstvo kolonij prevzamejo stari borci iz kranjskega okraja, kateri bodo otrokom nudili v času letovanja največ pomoči. Spoznavali jih bodo s časi NOB v kateri so njihovi starši darovali svoje življenje za pridobitve, katere danes uživamo.

OKRAJNI ODBOR ZB NOV — KRANJ

Cenjene bralce obveščamo, da je rubrika „Pet minut po telefonu“ danes izostala, ker preds. ObLO Mengeš ni imel časa.

Sprehod po Domžalah

Letos bo domžalska godba na pihala proslavila 70-letnico svojega obstoja.

V ta namen je pred nekaj dnevi sklicala SZDL zastopnike vseh množičnih organizacij, da so izvolili prireditveni odbor za proslavo. Predsednik je tovariš Alfonz Savnik. V tem odboru sodelujejo še Janko Cotman, Štefka Mazovec, Alojz Müller, Albin Hvastja, Jože Tratnik in Dolfe Prešeren.

*

Pred kratkim so v Godbenem domu v Domžalah priredile učenke oblačilne stroke Vajenških šol iz Kamnika, Mengša in Domžal modno revijo.

Veliko zanimanje za revijo so pokazala zlasti domžalska dekleta in žene, ki so dodobra napolnile dvorano. Prireditev je bila nekaj svojevrstnega in je žela pri občinstvu veliko odobravanje.

V območju domžalske občine sta letošnjo zimo delovali dve kmetijsko-gospodarski šoli: prva v Dragomlju, druga pa v Dobu.

Pri pouku sodelujejo priznani strokovnjaki, ki predavajo strokovne predmete, medtem ko so predavali splošno izobraževalne predmete priznani šolniki bližnjih šol.

Obe šoli vzdržuje Okraj. ljud. odbor Ljubljana-okolica.

Po prizadevanju upravitelja dragomeljske šole tov. Porente je kmečka mladina ob zaključku leta priredila zanimivo ekskurzijo.

Obiskali so Lože v Vipavski dolini, Lipico in državno posestvo v Prestranku. V poletnih mesecih bodo preizkusili svoje znanje pri praktičnem delu na državnem posestvu na Pšati.

Velik nagradni natečaj

Uredništvo »Glasu Gorenjske« dobiva vsak dan nove prispevke za velik nagradni natečaj. Število dobitkov je v tem tednu naraslo na 30, skupna vrednost vseh nagrad pa je že presegla 70.000.— dinarjev. V tem tednu sta prispevali svoji nagradi trgovski podjeti »Kokra in »Merkur« iz Kranja in tovarna »Titan« iz Kamnika. Trgovsko podjetje »Kokra« je prispevalo srajco iz popelina, trgovsko podjetje »Merkur« kompletni rezbarski pribor, tovarna »Titan« pa strojček za rezanje mesa. Še teden, dva in nagradni natečaj bo začel. Do takrat pa si zanesljivo priskrbite naš list

Pomoč poplavljencem

200.000 dinarjev družinam ponesrečenih rudarjev v Bosni - 800.000 din prizadetim krajem v krškem okraju

Akcija za zbiranje pomoči po poplavah prizadetim krajem celjskega in ostalih okrajev se bliža koncu. Povsod so že zbrali skoraj dokončne podatke o višini pomoči.

Okrajni odbor Rdečega križa v Kranju, ki je skupaj s Socialistično zvezo vodil akcijo zbiranja je dosegel prav lepe uspehe, saj so zbrali skupno 968 kosov raznih oblačil in perila v vrednosti 263.970 dinarjev, medtem ko so samo v denarju zbrali 104.516 dinarjev. Od teh zneskov je zbral mestni odbor Rdečega križa v Kranju 82.139 dinarjev v denarju in za 263.970 dinarjev blaga, občinski odbor Rdečega križa Cerklje 11.140 dinarjev, Smlednik 9.646 dinarjev in gimnazija v Dupljah 1.140 dinarjev.

Prešernovo gledališče v Kranju je prispevalo 80.000 dinarjev, znesek, ki jim je bil dan na razpolago za dvodnevni izlet v Koper.

Okrajni ljudski odbor v Kranju pa je na svoji zadnji seji sklenil darovati še 800.000 dinarjev prizadetim krajem v krškem okraju in 200.000 dinarjev družinam ponesrečenih rudarjev rudnika »Ugljevik« v Banovićih.

Gospodarske novice iz vse države

NAJVEČJA HIDROCENTRALA V JUGOSLAVIJI

Na reki Cetini so se že začela pripravljalna dela za graditev največje hidrocentrale v državi. Zmogljivost te hidrocentrale bo 2,5-krat večja od Jablanice in bo zadostila 42 odstotkov vseh potreb LR Hrvatske. Letna zmogljivost te hidrocentrale bo 2 milijardi kilovatnih ur, proizvodnja elektr. energije pa bo 3-krat cenejša od sedanje povprečne proizvodnje.

GOSPODARSKA RAZSTAVA NA BLEDU

Sezonska razstava našega gospodarstva na Bledu je že v kratkem času dosegla prav lepe uspehe.

Letos razstavlja skupno 105 podjetij iz vse države, tujci pa se razen navezave trgovskih stikov zanimajo predvsem tudi za predmete domače obrti, ker si skoraj vsakdo želi odnesti kak spomin iz Slovenije.

TOVORNI VAGONI ZA TURČIJO

Tovarna strojev, lokomotiv in mostov »Djuro Djaković« iz Slavonskega Broda je izdelala prvo pošiljko 60 vagonov novega tipa za potrebe turških železnic. Ti vagoni imajo nosilnost 25 ton.

Doseđaj je to podjetje že odposlalo v Turčijo 350 vagonov enake nosilnosti.

ŽIVILSKI KOMBINAT V ZRENJANINU POIZKUSNO OBRATUJE

Največji živilski kombinat v naši državi v Zrenjaninu je začel poizkusno obratovati. Pri polnem obratovanju bo kombinat dnevno predelal 240 ton koruze. Od te količine bodo proizvedli 150 ton škroba, 7 ton olja in 80 ton koncentratov živalske hrane.

Evropa in mi

Naddržavna oblast ali enakopravno sodelovanje?

Kmalu po II. svetovni vojni so tisti, ki so potovali po deželah zahodne Evrope, poslušali zahodne radijske postaje ali prebirali nemški, francoski ali angleški tisk, večkrat zadeli na glasne, kar bučno propagirane misli o zedinjenju Evrope, o »Združenih državah Evrope«, »evropski policiji« in »evropskem potnem listu«. Ta propaganda je postala še dosti bolj močna ob nastopu tako imenovanega Marshallovega plana ameriške pomoči gospodarsko oslabljenim evropskim deželam. Takrat je tudi sovjetska propaganda pričela trobiti v svojo protievropsko pozavno in napadati vsakogar, ki mu je bila takrat še precej nejasna evropska zamisel všeč, češ da je »izdajalec lastnega naroda«, »agent ameriškega imperializma» in sploh največji izrodek človeštva.

Kasneje so se stvari pričele razvijati in jasniti; izoblikovala so se določena mnenja, zasnovale teorije, rodile so se razne evropske ustanove, stopile na mlade noge in končno shodile. Šele danes, ko so ideje o evropskem združenju ali integraciji že precej dodelane in ko so evropske ustanove že napravile nekaj korakov, lahko že nekaj rečemo o dosedanjih izkušnjah evropske integracije, o njeni razvojni smeri, in lahko zavzamemo dokaj določeno stališče o teh vprašanjih.

Ameriška gospodarska pomoč, ki jo je Evropa prejemala v prvih povojnih letih, je bila za klavrno stanje evropskega gospodarstva vsekakor velika potreba. V isti meri pa je bila potrebna tudi Združenim državam Amerike, ki po ogromnem porastu svoje medvojne proizvodnje niso več mogle meni nič — tebi nič nazaj na predvojno, dokaj nižjo proizvodnjo. »Izvozi ali propadi!« nikakor ni bilo samo angleško geslo. Marshallov plan, kakor koli je bil koristen za olajšanje težkega položaja izčrpanih evropskih dežel, je pomenil tudi za problem nakopičenih ameriških rezerv nekakšno rešitev. Da je bila ta rešitev samo začasna, je bilo ameriškim poslovnim krogom povsem jasno. Zavedali so se tega, da bodo morali osposobiti tujezemska tržišča za nakup ameriškega blaga v prihodnosti in pa za izvoz ameriškega kapitala v obliki investicij.

Najugodnejši pogoj za takšno trgovinsko izmenjavo pa je vsekakor svobodno preobračanje (konvertibilnost) valut v dolarje (za kar morajo posamezne države razpolagati z zadostnimi dolarskimi ali zlatimi rezervami) in pa še bolj — enotno svobodno tržišče.

Vsega tega evropske dežele takrat niso imele, ameriška gospodarska pomoč pa je bila že povezana z določenimi pogoji, ki so postavljali prav takšne zahteve. Ker države zah. Evrope nikakor niso mogle dopustiti resnične gospodarske integracije, ki bi z ozirom na konkurenco cenejšega blaga iz drugih dežel pripeljala njihovo proizvodnjo v neizbežno slepo ulico, so morale privoliti vsaj v navidezno integracijo. Morale so Združenim državam Amerike pokazati vsaj pripravljenost za kasnejšo integracijo. Če k temu dodamo še druge gospodarske in politične nagibe, med katerimi nevarnost pred sovjetsko agresijo gotovo ni na zadnjem mestu, pridemo do tistega, kar se je v preteklih letih v zahodni Evropi že uresničilo.

Tu je najprej zamisel o gospodarski integraciji. Na tem področju je bila ustanovljena **Evropska plačilna unija**, nekakšno centralno evropsko mesto za obračunavanje in kreditiranje plačevanj med posameznimi evropskimi državami, ki posameznim deželam olajšuje neovirano trgovino tudi takrat, ko trenutno ne razpolagajo z zadostnimi plačilnimi sredstvi. Uresničil se je tudi tako imenovani Schumanov plan ali **Evropska skupnost za proizvodnjo in razdeljevanje premoga, jekla, železa in starega železa**, ki jo skrajšano imenujejo tudi Montan-unija ali črni pool. Doslej je to še vedno mednarodni kartel najvažnejše bazične industrije, ki mu pripadajo Nemčija, Francija, Italija in dežele Beneluksa. Mimo tega obstoji in deluje tudi **Evropska organizacija za gospodarsko sodelovanje**, francoska zamisel o »zelenem poolu«, t. j. o integraciji evropske poljedelske proizvodnje, in ideja o »belem poolu« ali integraciji proizvodnje električne energije pa se še nista ostvarili.

Zamisel o politični integraciji je še dosti bolj daleč od svojega uresničenja. Obstoji sicer Evropska posvetovalna skupščina, toda mnogi se vprašujejo, ali bi bila politična scena na našem kontinentu sploh kako bistveno drugačna, četudi te organizacije ne bi bilo. Tu so načrti zelo dalekosežni. Vse tri glavne klerikalne stranke zah. Evrope so vse polne lepih besed o bodoči »Zedinjeni Evropi« kot federaciji raznih zahodnoevropskih držav, ki bi nanjo prenesle svojo nacionalno suverenost. Avstrijski socialisti celo trdijo, da se socializem sploh ne more uresničiti drugače kakor prav v federativni zedinjeni Evropi. Vsemu temu navkljub pa se že ob bežnem pogledu na današnje politično stanje z lahkoto ugotovi, da so nasprotja med posameznimi državami tako velika, da ni niti govora o realnosti te koncepcije.

Bolj realna je videti tretja ideja integracije, načrt o Evropski obrambni skupnosti. Toda po zadnjem glasovanju v francoskem parlamentu in z ozirom na težnje Italije, da svojo privolitev uporabi le kot sredstvo za izsiljevanje, je očitno, da ti dve državi ne bosta ratificirali pogodbe o EOS, da torej ne bo prišlo niti do vojaške integracije Evrope v doslej predlagani obliki.

Začetna ideja evropske integracije je bila, da bi bilo treba vzpostaviti enotno svobodno tržišče, ki naj bi tako evropski kakor tuji industriji nudilo dovolj prostora za razmah. Ukiniti bi bilo treba nerentabilna podjetja in pospešiti delovanje koristnejših, preseliti odvečno delovno silo in uravnotežiti mezde. Vse to bi bilo seveda mogoče samo s pomočjo nove naddržavne oblasti, t. j. če bi se posamezne države odrekle svoje suverenosti in svoja pooblastila prenesle na evropske ustanove. Zamisel je videti lepa, toda že ob prvem koraku je naletela na nepremostljiv odpor vseh zahodnoevropskih dežel.

Bilo pa bi seveda povsem napačno, če bi iz vsega tega sklepali, da je integracija nemogoča. Pravzaprav se je že začela, čeprav ne tako, kakor so si jo zamislili njeni avtorji. Če integracija pomeni določeno delitev dela znotraj neke celote, potem jo je videti predvsem v povečanem gospodarskem sodelovanju evropskih držav, v povečanem obsegu medevropske trgovine, stalni koordinaciji gospodarske politike, vsklajevanju investicij. Vse to so dejstva, ki jih v povojnem razvoju evropskega gospodarstva ni moči prezreti. Tudi ni dvoma o tem, da so nove evropske gospodarske ustanove prispevale določen delež k temu razvoju.

Prvotna zamisel evropske integracije ni propadla. Iz dosedanjih izkušenj pa lahko trdimo, da bi bilo njeno uresničenje dolg in težaven proces, poln notranjih protislovij, v katerem bi se prvotne oblike pokazale nezadostne ali docela nesprejemljive (supranacionalnost). Že sedaj ni težko opaziti, da na mesto naddržavnega dirigiranja stopa prostovoljno in enakopravno sodelovanje.

(Konec prihodnjič).

Tekmovanje je končano

Zlet v Završnici je obenem s praznovanjem delavske kulturno-prosvetne dejavnosti pomenil tudi konec tekmovanja DPD »Svobod« in kulturno-prosvetnih društev radovljiškega okraja.

Na območju okraja Radovljica dela 7 DPD »Svobod« in 25 kulturno-prosvetnih društev, od katerih so vsa tekmovala že od novembra lanskega leta in v tekmovanju dosegla večje oziroma manjše uspehe.

Najuspešnejše in najdelavnejše je bilo DPD »Svoboda« iz Bohinjske Bistrice, najmlajše v okraju, ki si je v tekmovanju priborilo prvo mesto. V znak priznanja za svoje delo je društvo dobilo lepo izvezen prapor. Ostala društva, ki so za svoje delo prejela diplome, pa so v tekmovanju dosegla naslednje uspehe: drugo mesto je zasedla DPD »Svoboda« z Javornika, tretje DPD »Svoboda« Lesce, četrto KUD Podnart, peto DPD »Svoboda« Jesenice, šesto KUD Radovljica, sedmo KUD Bled, osmo DPD »Svoboda« z Blejske Dobrave, deveto DPD »Svoboda« iz Žirovnice in deseto mesto Sindikalno kulturno-umetn. društvo iz Krope.

Dobre strani jeseniškega zabavnega orkestra

V okviru jeseniške »Svobode« deluje zabavni orkester, ki je po številu največji, po kvaliteti pa najboljši na Gorenjskem. Res je, da vloga zabavnih orkestrov v bistvu ni kulturna in vzgojna, zato jeseniški zabavni orkester s svojim dosedanjim delom ni bil povsem zadovoljen. Odločil se je prirejati koncerte in zabavne večere v prid najpotrebnejših. Tako se je spomnil Doma onemoglih na Jesenicah, v minulem tednu pa tudi na poplavljence celjskega, šoštanjskega in krškega okraja ni pozabil. V korist prizadetih je priredil koncert na Koroški Beli. Poleg tega je imel v petek zvečer koncertni nastop na Bledu, dohodke pa je namenil Rdečemu križu.

Tako delovanje zabavnega orkestra jeseniške Svobode bo nedvomno pozdravilo tudi tisto občinstvo, ki sicer nad njegovimi nastopi ni ravno navdušeno

KONCERT PEVSKEGA ZBORA „France Prešeren“

Konec glasb. sezone v Kranju je zaključil koncert pevskega zbora »France Prešeren«, ki je bil vsekakor višek glasbenega poustvarjanja v Kranju. Zbor je pripredil stilni koncert narodnih pesmi.

Narodna pesem, ta večni vir, kot jo imenuje skladatelj Lajovic, je bila že od nekdaj predmet glasbenih obdelav naših glasbenikov. Priredbe narodnih pesmi gotovo niso lahke. Naš koncert je obsegal priredbe Miheliča, Liparja, Preglja, Bučarja, Adamiča, Marolta, Dovgana, Simonitija, Kramolca in Vrabca. Vse priredbe niso kvalitetne, marsikje se je čutila praznina. Najbolj nas je zanimal Lipar. Lipar je učenec Osterca, ki je zastopal utilitaristično smer v glasbi. Lipar hodi svoja pota. Tudi priredbe narodnih pesmi so zanj značilne. Rad uporablja polifonsko obliko, ki daje skladbam večjo barvitost in globljo izrazno moč. Posebno značilne so v tem pogledu Od oglarja, Mi ptičica zapoje, Baba ide na gosti in Barčica.

Ženski pevski zbor je homogeno telo in njegova glasovna barvitost je zelo izenačena; zlasti polno zvene fundamentalni glasovi. Tehnika petja zboru ne dela težav, zato poje lepo sproščeno, če je treba zadržano, ter dosega zelo lepe dinamične efekte.

Moški zbor je od zadnjega koncerta lepo napredoval: glasovi so bili zliti, izstopanja ni bilo, fundamentalni glasovi so dobili mehkejšo barvo, medtem ko tenorju te mehkobe še manjka.

Zelo simpatično in mogočno glasbeno telo je mešani zbor, ki bi ga bilo vsekakor treba obdržati. Le razmerje moških in ženskih glasov je potrebno izenačiti. Z lepimi glasbenimi finesami je bila odpeta pesem Tam kjer teče bistra Zila, dočim tehnično bolj zahtevna Vrabčeva Polževa ženitev ni prišla toliko do izraza.

Peter Lipar, ki je dirigiral vseh dvaindvajset pesmi na pamet, je vsekakor vreden občudovanja. Njegova interpretacija narodnih pesmi je zanj značilna, ker hoče pesem prikazati čimbolj nepotvorjeno, tako kot jo poje ljudstvo. Če še povemo, da je bila dikcija, dinamika in artikulacija na lepi višini in da so tudi solisti dobro rešili svojo nalogo, smo s tem dovolj podčrtali kvaliteto vseh treh zborov. Morda bi bilo potrebno posvetiti nekoliko več pažnje še agogiki, ki najbolj izraža vsebino petja ter zlasti smiselnemu izpreminjanju tempa, ki je znan pod imenom »tempo rubato«.

Istrani so navdušeno sprejeli kranjsko mladino

Kranjska mladinska kulturna ekipa je z uspehom gostovala na mladinskem slovensko-hrvaškem festivalu v Jugoslovanski coni STO v času od 13. do 20. junija 1954. Mladinsko skupino so sestavljali: ženski mladinski komorni zbor pod vodstvom prof. Petra Liparja, solista Majda Habjan in Daro Žvab, pianist Leon Engelman in instrumentalni trio dijakov Tekstilnega tehnikuma. Skupina je z izbranim in kvalitetnim celovečernim sporedom nastopala v koprskem okraju, in sicer: v Antonu, Kortah, Kopru, Ospu, Šmarjah in v radiu Koper. V vseh krajih so skupino prisrčno sprejeli. Dvorane v novozgrajenih kulturnih domovih, ki lahko sprejmejo do 800 ljudi, so bile povsod popolnoma zasedene. Z nenehnim aplavdiranjem je publika zahtevala ponovitev nekaterih glasbenih točk. V nadvse prisrčnem in toplem razpoloženju je naša skupina obljubila, da bo v teh krajih ponovno gostovala in s tem še bolj utrdila vez med slovenskim ljudstvom naše Istre in delovno mladino Kranja. Pri vseh naših prireditvah so prisostvovali tudi člani CK in Glavnega odbora ljudske mladine Slovenije. Po izvajanem sporedu je naša mladina ostala še dolgo v razgovoru s tamkajšnjim prebivalstvom in izmenjala misli o vsestranskem sodelovanju na področju ustvarjanja socialistične kulture.

Kranjska mladina je s temi svojimi nastopi dokazala svojo socialistično zavest ter visoko kulturno stopnjo. Nepozabni pa ji bodo ostali v spominu hvaležni poslušalci ter zavedno slovensko istrsko ljudstvo.

»Delo z mladino ni težko . . .«

Zveza društev prijateljev mladine obstoji v kranjskem okraju že nad dve leti. V tem času je bilo žal zelo malo napravljenega. Vzroki za to so predvsem v omalovažujočem stališču in premajhni zainteresiranosti odgovornih ljudi. V okraju so sedaj tri društva, in sicer v Tržiču, Žireh in v Kranju. Omejujejo pa se bolj na občasne akcije, pri katerih dosegajo trenutne uspehe, vendar take vrste delavnost ne more roditi posebnih rezultatov v vzgojnem, socialnem, zdravstvenem in političnem pogledu.

Važna je zlasti skrb za politično usmerjanje mladih ljudi. V zadnjih mesecih se je položaj izboljšal, pri čemer imajo zasluge predvsem vodilni komunisti in Socialistična zveza. Uspehi so se hitro pokazali. Našo javnost moramo obvestiti o tem, da so letos pionirji lepo praznovali Titov rojstni dan, pa tudi starejša mladina je sodelovala pri teh proslavah. Prirejali so samostojne akademije in druge nastope. Pionirji so tudi nadvse lepo in razvesel jivo izvedli prvo pionirsko štafeto v kranjskem okraju. Pritekli so iz Tržiča, Jezerskega, Železnikov in Žirov. Štafetno palico so ponesli prav do Ljubljane. Sodelovalo je nad 3000 pionirjev.

»Delo z mladino ni težko, le pomagati ji je treba in jo z ljubeznijo voditi. Okrajni odbor Zveze se zato obrača na vse, ki kakorkoli lahko pomagajo pri vzgojnem delu z mladino. Ob takem sodelovanju in skrbi za mladino bodo šele nastopili pravi pogoji za ustanavljanje društev prijateljev mladine vsepovsod. Interes staršev za delo društva bi ne smel biti nič manjši, kakor je njihovo zanimanje za vzgojo otrok na roditeljskih sestankih. To so cilji, ki jih moramo doseči v korist mladine in njenih staršev,« je dejal tov. Resman, predsednik Okrajnega odbora Zveze v razgovoru z našim sodelavcem.

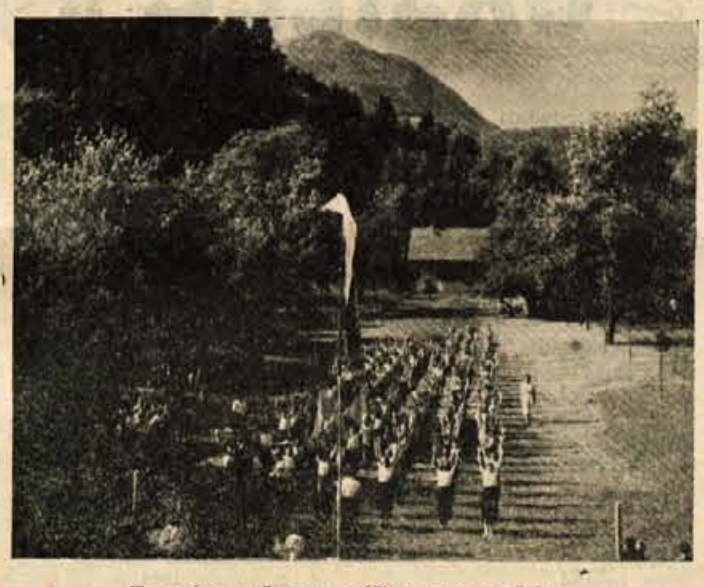

Z nastopa učencev selške osnovne šole

Tudi na Javorniku in Koroški Beli ima „Svoboda” svoje tradicije

Preteklo soboto zvečer je bil v šolski dvorani na Kor. Beli III. redni letni občni zbor DPD »Svoboda« Javornik - Koroška Bela, katerega se je udeležilo lepo število članov.

»Vse naše delo teče v treh prostorih, katere uporabljajo še druge organizacije oziroma šola. Tako so šahisti v sobi pri Bručanu, kjer imajo svoj prostor tudi upokojenci, odbor ZB in SZDL, vsi glasbeni odseki pa v neprimerni sobi pri Konjiču. Dramska družina gostuje v šolski telovadnici, ki je obenem tudi kino dvorana. Prav v tem, da nimamo lastnih prostorov je vzrok, da naše delo ni tako uspešno in z vključitvijo mladine v društvo skoraj ne moremo računati. Poživiti moramo akcijo za gradnjo novega kulturnega doma, če hočemo izboljšati naše delo.« Takole nekako je zaključil svoje poročilo predsednik društva tov. France Treven. Za njim so poročali tudi vodje posebnih sekcij in skupin.

DPD »Svoboda« na Javorniku - Koroška Bela je med najboljšimi na Gorenjskem. Društvo je letos slavilo 30-letnico svojega obstoja. Danes šteje »Svoboda« na Javorniku že okoli 360 članov in ima več sekcij, ki so v zadnji sezoni znatno napredovale. Središče kulturnega delovanja v društvu je dramska skupina. V tej sezoni je imela 15 predstav. Dela so bila dobro izbrana in solidno izvajana, organizacijsko pa bi se dalo še marsikaj papraviti. Tudi pevski zbor je napredoval in imel v zadnjih mesecih vrsto uspelih nastopov. Na reviji pevskih zborov radovljiškega okraja, ki je bila pred nedavnim na Jesenicah, pa je zbor osvojil prvo mesto. Podobno oceno bi lahko dali za godbo, tamburaški zbor in šahovski odsek, medtem ko se ljudska univerza in ideološki krožek nista mogla uspešno razviti. Godba je ob vsaki priliki prispevala svoj delež in igrala ob raznih prireditvah in manifestacijah za Trst. Po ocenitvah šestmesečnega tekmovanja je javorniška godba dosegla prvo mesto med godbami na Gorenjskem. Tamburaški zbor je delaven in druži same mlade člane ter jih vzgaja v ljubezni do glasbe.

Prav gotovo je temu poletu znatno pripomoglo tekmovanje, ki so ga kulturna društva radovljiškega okraja začela lani na pobudo OSS Jesenice. Poleg »Svobod« so se tekmovanja udeležila tudi ostala kult. društva okraja in so ga v nedeljo veličastno zaključila na zletu delovnih ljudi Gorenjske v Završnici pod Stolom.

Kamniški dijaki so marljivi

Na gimnaziji v Kamniku so dijaki pod vodstvom prof. Žužkove pripravili pravljično igro »Martin Napuhek«, ki so jo izvajali ob zaključku šolskega leta. Velika dvorana kulturnega doma je bila polna dijakov, staršev in ostalega občinstva. V uvodnem govoru je ravnatelj Lah analiziral učne uspehe. Na zavodu je z uspehom končalo šolsko leto 68% dijakov, kar je za 5% boljše od lanskoletnih rezultatov. V višjih razredih je uspeh 77%. Dijaki so sodelovali v mnogih delovnih akcijah in samo za ureditev športnega igrišča in telovadišča ob gimnaziji so prispevali 3000 delovnih ur. Sodelovali so tudi pri vseh prireditvah in proslavah. 56 učencev je bilo ob koncu šolskega leta obdarovanih s knjižnimi nagradami. Največ so jih podarili delovni kolektivi naših tovarn in svet za prosveto pri LOMO Kamnik.

Letos je že drugi rod maturiral na kamniški gimnaziji. Vseh 20 osmošolcev je bilo pripuščenih k zrelostnemu izpitu, ki so ga tudi vsi z uspehom opravili. To je redek primer, vendar je bil ta razred vsa leta najboljši na zavodu. Maturitetni komisiji je predsedoval dr. Anton Grad. Maturo so opravili Matilda Balantič, Ljudmila Cotman (z odliko), Tatjana Divjak, Breda Gostič, Julijana Matjan, Marija Pucelj, Anica Rojc, Marija Škerjanc, Martina Škorjanc, Marjeta Ziherl, Janez Bogatej, Anton Lah, Miha Narad, Franc Premk, Bojan Rebolj, Franc Rode, Marko Rode, Ivan Smole (z odliko), Mirko Stiplovšek, in Gregor Švajger.

„Rod Jeklarjev' tabori

Obenem z zletom »Svobod« v Završnici so se tudi taborniki »Rodu jeklarjev« z Jesenic na predvečer zleta utaborili na prelepem kraju ob jezeru Završnica. Izkoristili smo priložnost in jih obiskali.

Taborniki »Rodu jeklarjev« z Jesenic taborijo ob završniškem jezeru

V razgovoru so nam povedali, da je »Rod jeklarjev« veja Zveze tabornikov Slovenije in ima v svojem sestavu tri družine s 140 člani, vsaka družina pa ima več vodov, v katerih je 8—10 tabornikov. To ni njihovo prvo taborjenje, ker so doslej že taborili v Dolenjskih Toplicah, v Bodeščah pri Bledu itd.

Letošnji tabor ob Završnici bo ostal čez vse poletje, saj bo v njem taborilo več izmen mladincev. Sedaj jih tabori 80. Vsaka izmena bo taborila tri tedne. Razen lepih izletov v okolico pa bodo imeli taborniki tudi svojo taborno šolo, v kateri se bodo naučili orientacije v naravi, streljanja, hoje, vezanja ipd.

Posamezni vodi pa se pripravljajo tudi na daljše izlete. Nekateri nameravajo letos s kolesi oditi v Avstrijo, drugi zopet v Istro in Dalmacijo.

Veliko materialno in moralno pomoč pri delu jim nudi LOMO Jesenice in seveda tudi Železarna. Denarno pa si taborniki tudi sami pomagajo z zbiranjem starega železa, razbitega stekla, pogozdovanjem in nabiranjem zdravilnih zelišč.

Na zletu so taborniki razvili svoj prapor, kateremu je kumoval predsednik OLO Radovljica tov. Milan Kristan.

Za obilno, dobro in raznoliko hrano po petkrat dnevno poskrbi njihova že znana taborniška mama — Ana Kelih.

Tudi mi se pridružujemo njihovemu veselju in jim želimo mnogo uspehov in prijetnega razvedrila.

Jeseniški vrtec je zaključil šolsko leto

Minuli petek so se zbrali v vrtcu na Jesenicah, ki je daleč naokrog eden najlepših, k zaključni prireditvi. Pa ne samo cicibani in pionirji. To pot je bilo skoraj večje število staršev in ostalih odraslih. Zaključni prireditvi, ki jo je pripravil vzgojni kader vrtca, so sledili z velikim zanimanjem in dali priznanje pravilni vzgoji naših najmlajših. Starši, ki imajo svoje otroke v vrtcu, se zahvaljujejo tov. upravnici Ančki in vsemu ostalemu vzgojnemu osebju za nenehno skrb pri vzgoji zaupanih jim otrok.

„Ko bi spet videla“

Z obiska pri slepih na Okroglem

Okrevališče Zveze slepih Jugoslavije na Okroglem je na lepem kraju sredi zelenja. Pod njim se vije zelena Sava. Le dobro uro hoda je od Kranja. Tja prihajajo na oddih in letovišče slepi iz vse države.

— Pridite enkrat tudi k nam pogledat — se je glasilo povabilo upravnika okrevališča. In res smo se pred dnevi napotili na Okroglo iz željo, obiskati in seznaniti naše bralce o pravzaprav svojevrstnem življenju slepih.

Z negotovimi občutki in določenim nemirom sem odhajal mednje. Še nikdar nisem imel priložnosti, pogovarjati se z njimi. Priznam, da zaradi tega, ker mi je bilo nekako nerodno. Toda ta čuden občutek je kaj kmalu izginil, ko sem se bližal gradiču, v katerem slepi stanujejo in tudi že med potjo sem jih srečeval. Pogovarjali so se živahno in veselo, grupica, ki je sedela na klopi pod drevesom, pa je prav lepo pela.

Ogledal sem si njihovo bivališče in okolico. Lep gradič je. Povsod red in snaga, saj je bilo vse poslopje pred sezono popolnoma prebeljeno. Sedaj je v njem 32 slepih iz vseh krajev Jugoslavije, čeprav je prostora za 38. Tu so tudi slepi iz daljne Makedonije in Črne gore.

— Sedaj, ko še ni sezone, pa tudi vreme nam bo kakor vse kaže letos nagajalo — je dejal tovariš upravnik, — je še nekaj ležišč na razpolago, vendar bo v juliju in avgustu okrevališče polno zasedeno. Drugače pa je bilo lansko leto, ko jih je prišlo celo 16 več kot jih sploh lahko sprejmemo. Hoteli so na vsak način ostati in so spali kar na seniku. Letos pa bo v tem pogledu dosti bolje, saj bodo v najkrajšem času izgotovljene 3 sobe nad gospodarskim poslopjem.

Ko sva se tako s tovarišem upravnikom razgovarjala, so bili vsi ravno na kosilu in počakati sem moral, da bi se lahko s katerim od njih pogovoril. Opozorili so me, da je med njimi tudi slepo dekle, ki se ukvarja s pesništvom. Zelo sem bil radoveden in sem jo po kosilu poprosil, da mi pove katero svojih pesmi.

Pesmi so bile lepe in doživete, v vseh pa se odraža otožnost, ki slepe zaradi izgubljenega vida najbolj teži.

To je bila 26-letna Katica Lukić iz Teslića v Bosni, sedaj živi v Osijeku. Dela! Zaposlena je v podjetju slepih, kjer izdelujejo razne pletarske izdelke.

— Zdravim se! — mi je dejala, z glasom polnim upanja. Popolnoma sem oslepela leta 1944. Pred tremi leti sem se pa začela zdraviti. Vsako leto odhajam v Sarajevo k zdravniku. Upam, in tudi zdravnik je mnenja, da bom zopet videla. Ko bi se to zgodilo, bi bila najsrečnejša na svetu. Vendar zdravljenje zelo počasi napreduje.

Čeprav se mi je zdelo vprašanje, kako ji je všeč v Sloveniji, zelo neumestno in morda celo žaljivo, mi je iz navade ušlo z jezika. Njen odgovor me je presenetil.

— Lepo je, prvič sem v Sloveniji, a upam, da ne zadnjič. Lega okrevališča je prav lepa, saj poznam že skoraj vso okolico. In ne samo jaz, vsi, ki smo tukaj, smo navdušeni nad prelepo pokrajino.

Verjetno sem precej začudeno in zmedeno gledal, zato so mi takoj pojasnili, da imajo po trije slepi enega videčega vodiča. Ti jih vodijo in so jim okolico do potankosti opisali, tako da vedo, kje so in kod hodijo.

Človek bi mislil, da so slepi ljudje, ki so popolnoma obupali nad življenjem, ki so duševno strti. Tudi jaz sem tako mislil. Toda prepričal sem se, da je ravno nasprotno.

Videl sem, da znajo slepi tudi delati in se zabavati, saj nekateri prav dobro igrajo šah, pa tudi domino in druge igre. In tudi delajo, posebno pa slepa mladina. Saj naša skupnost skrbi zanjo. Imamo posebne delavnice za slepe, kjer se le-ti lahko izuče raznih obrti, kjer lahko postanejo dobri delavci in po svojih močeh tudi prispevajo naši socialistični izgradnji. Prav to jim pa tudi daje občutek enakosti.

Vsaka skupina ostane na Okroglem približno 20 dni, nato pridejo spet drugi. Prihajajo vedno novi, da se razvedre in odpočijejo.

Starejši počivajo, medtem ko so mlajši veselejši, šalijo se, pojejo in pogovarjajo.

Poslovil sem se in odšel poln nenavadnih občutkov, saj je bilo to zame svojevrstno doživetje. Odšel pa sem prepričan, da ljudje, ki vidimo ne znamo svojega vida v zadostni meri ceniti. In ravno zato se dostikrat lahko vse premalo vživimo v položaj in čustva slepih, saj večkrat ne storimo zanje vsega, kar bi lahko. In to jih boli, saj so slepi ljudje izredno tenkočutni in občutljivi.

Zakaj samo še leto dni tehnikuma?

Pomanjkanje strokovnega kadra je še vedno zelo občutno

Minuli četrtek so bili na Metalurškem tehnikumu Železarne Jesenice zaključeni diplomski izpiti. Izpite je polagalo 17 kandidatov. S tokratno skupino je dal Metalurški tehnikum, ki je edina tovrstna srednja strokovna šola v državi, že 68 absolventov, diplomiranih tehnikov metalurške stroke. Razveseljivo je dejstvo, da je kljub temu, da se kriterij zaostruje iz leta v leto, uspeh letošnjih absolventov najboljši. Izpitni odbor, ki so ga sestavljali: odposlanec Sveta za prosveto in kulturo LRS ing. Boško Marjanović kot predsednik, ravnatelj šole Polde Ulaga kot podpredsednik in člani ing. Leo Knez, ing. Ervin Perne, ing. Lojze Prešeren, ing. Avgust Karba, ing. Marin Gabrovšek, ing. Milan Marolt in prof. Jože Šifrer, se je lahko prepričal o dovoljni splošni in strokovni izobrazbi. Izpitni odbor je na svečan način proglasil vseh 17 absolventov za diplomirane tehnike metalurške stroke. Železarna je nagradila absolvente s plačanim študijskim dopustom, z dodatkom enotedenskega dopusta k odobrenemu rednemu dopustu ter s finančno podporo za valeto in zaključno ekskurzijo. Takega priznanja absolventi jeseniškega tehnikuma s strani podjetja še niso doživeli.

Letošnjim absolventom sledi le samo še sedanji tretji razred, ker se po čl. 42 Uredbe o strokovnih šolah delavski tehnikumi postopno ukinjajo. Ker pa govori ista uredba o možnosti ustanavljanja srednjih strokovnih šol tam, kjer se pokaže potreba po njih in kjer obstoje pogoji za normalno delovanje šole, se človeku vsiljuje vprašanje: »Da li je ukinitev jeseniškega tehnikuma umestna?« Znano je, da je povpraševanje po absolventih jeseniškega tehnikuma v vseh metalurških podjetjih veliko, saj so to ljudje iz prakse, ki so v dobi štiriletnega šolanja svoje znanje le izpopolnili in postali kot diplomirani metalurški tehniki najboljši obratni srednje strokovni kader, ki je našim podjetjem najbolj potreben. Prav tako je znano, da govore vsakoletne inšpekcije Sveta za prosveto in kulturo LRS šoli le v prid, saj so vsa poročila o inšpekcijah naravnost laskava. Za priznan uspeh šole nosijo glavne zasluge predavatelji, to so profesorji jeseniške gimnazije in strokovnjaki Železarne Jesenice. Še večji delež pa nosi Železarna sama, ki nudi dnevno 4 ure praktičnega pouka in obisk teoretičnega pouka med delovnim časom. Zaradi tolikšnega razumevanja Železarne, ki šolo finansira, in zaradi doseženih uspehov bo nujno treba razmisliti o sklepu jugoslovanskih metalurgov v Sisku, ki se glasi: »Ukinitev tovrstnih šol ni bila umestna in jih je treba obnoviti. Centralni odbor sindikata metalurških delavcev Jugoslavije naj preko Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije doseže pri pristojnih zakonodajnih organih obnovitev jeseniškega in še drugih tehnikumov.« Z uresničitvijo tega sklepa bi pridobil jeseniški tehnikum s prihodnjim šolskim letom zopet 1. razred. Vanj bi bili sprejeti kandidati iz vseh železarn naše države.

Letošnji absolventi Metalurškega tehnikuma na Jesenicah

Malomarnost zadružnikov

Za Kranjčane velja Kokrica za »izletno točko« ob nedeljskih popoldnevih. Sredi vasi stoji lep zadružni dom. Po zunanjem videzu bi človek sodil, da tu gospodarijo vzorni zadružniki. Toda — ni vse zlato . . .«

Občni zbor zadružnikov je bil sklican 5. t. m. ob pol osmih zvečer. Ob določeni uri je bilo v dvorani le 7 ljudi (med njimi tudi nečlani). Čakali smo 1 uro — na koncu nas je bilo še šest.

Občni zbor so tudi drugič sklicali. Po eni uri čakanja je bilo navzočih pet članov in dva nečlana, po poldrugi uri pa nas je bilo dvanajst!

Drugič sklican občni zbor bi bil sicer lahko sklepal ob vsaki udeležbi. Vendar ne gre za to. Zadružniki so izvolili upr. odbor, ki so mu zaupali vodstvo zadruge. Nekaj članov odbora si je s predsednikom in knjigovodjo prizadevalo, da bi spravili zadrugo v normalen tir, a ni šlo, ker se polovica odbornikov za delo zadruge sploh ne zanima (na drugič sklicanem zboru so manjkali štirje odborniki). **Kako naj odbor dela z vnemo, če pride na občni zbor le pet članov?!** Tu je glavna krivda neuspeha! Morda zadružniki nasedajo raznim govoricam. Predsednik bivše KZ tov. Kopač je širil nekaj neresničnih vesti, ki so verjetno krive nezaupanja zadružnikov.

Zbor bi moral tudi sklepati o pokritju dolga, ki znaša nad en milijon dinarjev in se vleče v glavnem od KDZ Kokrica. V tem položaju bi morali sklepati o likvidaciji ali njeni priključitvi h kaki drugi zadrugi. H komu naj se priključijo? Samo številk nihče ne bo maral. **Likvidacija bi bila najbolj umestna, ker zadružnikom kot izgleda ni do zadruge.** Obč. zbor je sklican v tretje — toda ali jih bo spet le dvanajst?

Trikrat sem že moral v Kokrico zaradi občnega zbora. Premišljeval sem, zakaj je v Kokrici tako stanje? **Zakaj so Kokrčani tako brezbrižni do lastnega gospodarstva? Kdo naj namesto njih misli in skrbi za pravilno gospodarjenje z njihovimi sredstvi in z vplačanimi deleži? Na koga bodo zvalili krivdo za gospodarski neuspeh — na našo skupnost, na naš gospodarski sistem?!**

Ivan Kristan

GORENJSKI GASILEC

Službene objave OGZ Kranj

1. Z okrožnico št. 5 odrejeni termin za izvedbo množičnih sestankov se podaljša zaradi zakasnitve objave okrožnice do 15. septembra za poročila pa do 1. oktobra t. l. Ker do danes še nobeno društvo ni javilo datuma sestanka in dvignilo ustreznih povabil v pisarni Zveze, pozivamo, da to njuno store.

2. Vse častnike in poveljnike društev, sektorjev in njihove namestnike obveščamo, da bo 4. julija t. l. na Planini pri Kranju obvezna konsultacija pod vodstvom republiškega inspektorja tov. Novaka. Udeležbo priporočamo tudi podčastnikom, vodnikom in desetarjem. Pričetek ob 8. uri zjutraj in zaključek po možnosti ob 11. uri. Udeležba v paradni ali delovni uniformi.

3. S 5. julijem zapade rok za dostavo poročil za drugo tromesečje, nakar opozarjamo vsa društva, posebno tajnike.

4. Ugotovljeno je, da nekatera društva še vedno ne prejemajo »Glasu Gorenjske«, zato jih še enkrat pozivamo, da naroče omenjeni list. Prav tako je dolžnost društvenih, sektorskih, brigadnih ter zveznih funkcionarjev, da so naročniki »Glasu Gorenjske«.

Po brigadnih nastopih

V skladu s sklepom ustavnih konferenc na novo organiziranih gasilskih brigad na področju okraja, smo pretekli nedelji (13. in 20. t. m.) slavili prve brigadne nastope v našem okraju. Ti nastopi so bili v Tržiču, v Cerkljah in v Vogljah.

Celotna izvedba nastopov v vseh treh brigadah zasluži pozitivno oceno. V Tržiču je sodelovalo okrog 450 uniformiranih članov in članic, mladine in pionirjev, v Cerkljah 350 in istotako tudi v Vogljah. Prebivalstvo se je z udeležbo izkazalo zlasti v Tržiču, kjer je res množično sodelovalo pri vseh prireditvah.

Nastopi so se pričeli vsepovsod že na predvečer. Na okoliških hribih so zagoreli kresovi, slavnostno razpoloženje pa so še povečale rakete in sirene, ki so naznanjale začetek nastopov. Nadvse je uspela svečana akademija v Tržiču. Povsod so na predvečer počastili tudi spomin padlih in umrlih članov. Naslednji dan so bili uspešni zbori brigad, parade in vaje, ki so pokazale znaten napredek posebno v disciplini in strumnosti. Tudi v strokovno tehničnem pogledu so sodelujoča društva pokazala soliden napredek, vendar vaje še niso bile izvedene povsod po predhodnem načrtu. — V tem pogledu je še najboljši uspeh dosegla kranjska brigada v Vogljah. Za delovno požrtvovalnost, ki jo zahteva izvedba izvedba takih prireditev, moramo pohvaliti vse brigadne funkcionarje posebno pa še brigadne poveljnike tov. Antona Dornika, Ivana Miklavčiča, Janeza Grosa ter sektorske poveljnike s področja vseh brigad.

Take nastope bo treba še prirejati, v bodoče še bolj množično in organizirano. Pred nami je še nastop v Žireh in prav bi bilo, da brigadni štab Škofja Loka izkoristi vse izkušnje sedanjih nastopov.

Gasilska svečanost v Predosljah

Prostovoljno gasilsko društvo Predoslje je imelo 13. junija 1954 svoj gasilski praznik in pri tem so gasilci svečano sprejeli novo motorno brizgalno.

Prireditev je bila pod pokroviteljstvom KZ Predoslje. Novi brizgalni sta kumovala tov. Kuraltova in tov. Mubi. Prav posebno je povzdignilo svečanost 11 parov narodnih noš. Slavnost je otvoril domači predsednik tov. Jože Nograšek, mimohod pa je vodil poveljnik Anton Beton. Gasilstvo je pozdravil v imenu upravnega odbora OGZ tov. Janko Štefe. Po sprejetju brizgalne je bila še druga svečanost. V gasilsko organizacijo so sprejeli 19 pionirjev in 13 pionirk.

Gasilci v Radomljah

Gasilci v Radomljah pri Kamniku so v nedeljo praznovali 25-letnico svojega društva. Ob tej priliki so razvili zastavo, ki sta ji kumovala predsednica prosvetnega društva tov. Mimi Belec in tov. Ivan Pirš - Rastko. Po oficielnem delu, pri katerem je sodelovala tudi šolska mladina z recitacijami in deklamacijami, se je razvil dolg sprevod z gasilci na konjih in narodnimi nošami, ki jih je bilo blizu 100. Tako pisane povorke s tako lepimi narodnimi nošami še nikoli ni bilo v kamniškem okolišu. Tudi zabavni del prireditve je pritegnil veliko množico ljudi iz vsega okoliša.

Iz Tuhinjske doline

V Šmartnem je bila v nedeljo uspela gasilska prireditev, na kateri je domače gasilsko društvo izročilo svojemu namenu novo motorno brizgalno in voz. Prireditve so se udeležila okoliška društva in mnogo gostov.

Pionirski nastop v Lahovčah

6. junija 1954 je bil sektorski pionirski nastop v Lahovčah. Sodelovale so 4 desetine pionirjev iz Lahovč, Cerkelj, Velesovega in Sp. Brnika z vajami z vstavljivimi brizgalnicami. Vajo so pionirji dobro izvedli, bili so hitri in okretni pri akciji. Ostali sektorji posnemajte jih.

Šport ★ Šport ★ Šport

Telovadni nastop v Naklem

V nedeljo, 20. t. m., so imeli v Naklem občinski telovadni ne šole Naklo-Duplje in Podnastop in atletska tekmovanja, na katerem so sodelovale osnovbrezje ter društvo »Partizan« iz Naklega. Nastopu je prisostvovalo 300 gledalcev. To je bil letos drugi nastop in je od lanskoletnega napredoval tako po številu nastopajočih kot po obsežnosti sporeda. Razveseljiva je ugotovitev, da se starši in podeželsko prebivalstvo vse bolj zanimajo za vzgojo svojih otrok na področju telesne vzgoje in športa in spremljajo njihove uspehe.

Učenci vseh osnovnih šol občine Naklo so skladno in lepo izvedli svojo prosto vajo z zastavicami, za kar so želi priznanje gledalcev. Nastopili so še tudi v rajalnih vajah in igricah, v kateri so prednjačili cicibani osnovne šole Naklo. Posamezni razredi in šole pa so se pomerili med seboj v tekih in štafetah.

Člani »Partizana« iz Nakla pa so nastopili: z mladinkami, ki so zadovoljivo izvedle svojo prosto vajo, in pionirji, ki so pokazali veliko spretnosti in znanja pri talni telovadbi, na blazini in pri preskokih, za kar so želi največ priznanja od vseh nastopajočih. Mladinci so pokazali svoje spretnosti v talni telovadbi in na kozi. Nazadnje so nastopili v atletskem dvoboju mladinci in člani »Partizana«, ki so bili razdeljeni v ekipi Naklo in Strahinj. Tekmovali so v metu kopja in bombe v tekih na 100 in 800 m in štafeti 4 × 100 m. Ekipa iz Strahinja je z lahkoto premagala mladinsko ekipo Nakla, dočim so člani Nakla premagali ekipo iz Strahinja in tako odločili ta zanimivi atletski dvoboj med vasmi v skupni oceni z 51,5 : 48,5 točke v svojo korist. Najboljši med mladinci so bili v tekih na 100 in 800 m Rok Štros, v metih pa Janez Fajan, dočim so med člani bili najboljši Franc Bajželj v metih in Peter Križaj v tekih.

Nogomet

PRVENSTVO GORENJSKE 1953-54

I. skupina

Mladost	14	13	0	1	63:18	26
Ločan	14	10	0	4	52:13	20
Tržič	14	9	1	4	73:24	19
Prešeren	14	7	1	6	34:32	15
Bled	14	7	1	6	34:35	15
Hrušica	14	5	1	8	31:45	11
Železniki	14	2	1	11	35:56	5
Naklo	14	0	2	12	9:93	2

Mladinci

Ločan	10	9	1	0	15:2	19
Jesenice	10	6	2	2	27:4	14
Mladost	10	6	0	4	9:11	12
Korotan	10	5	1	4	18:10	11
Tržič	10	3	0	7	8:11	6
Bled	10	0	0	10	1:40	0

Pionirji

Mladost	8	7	1	0	10:3	13
Jesenice	8	6	1	1	21:6	11
Tržič	8	4	2	2	13:6	10
Korotan	8	2	1	5	6:13	5
Prešeren	8	0	1	7	4:25	1

SPOROČILO

Nogometni center Gorenjske sporoča vsem nogometnim klubom in sekcijam z Gorenjske, da bo v nedeljo, 27. junija ob 8. uri zjutraj v mali dvorani hotela »Evrope« v Kranju ustanovni občni zbor Gorenjske nogometne podzveze. Delegati, ki se bodo ustanovnega občnega zbora udeležili, naj prinesejo s seboj pismene poverilnice od klubov, ki jih zastopajo. Dnevni red občnega zbora je bil klubom in sekcijam dostavljen s posebnimi vabili.

Nogometni center Gorenjske Kranj

Smučarski dan sredi poletja

Priprave za veliki praznik jeseniškega kovinarskega mesta so v polnem teku. Močno so razgibale vse mesto. V pripravah in proslavah so hoteli biti med prvimi tudi smučarji. Zato je smučarski klub Jesenice razpisal mednarodno slalom tekmo, staki bo v nedeljo, dne 27. t. m. za Akom na ledeniku pod Široko pečjo. Vsem ljubiteljem smučarskega športa je ta tekma dobro znana in je sredi vročih poletnih dni posebno doživetje. Ta zadnja mednarodna, poletna smučarska tekma bo v okviru proslav ob 85-letnici jeseniške Železarne. Za to tekmovanje je Železarna razpisala velik prehodni pokal, ki ga dobi ekipa, sestoječa iz treh članov, dveh mladincev in ene članice, v trajno last, po dveh zaporednih ali treh zmagah v presledkih. Tekmovanje bo na progi dolgi približno 800 m z višinsko razliko 200 m. Ker se končno obeta lepo vreme in so snežne prilike v gorah idealne, pričakujemo na štartu vse naše najboljše smučarske reprezentante. To bo letošnja zaključna smučarska prireditev z mednarodno udeležbo.

Telovadni nastopi v Domžalah

V okviru »Partizana« so pred zaključkom letošnjega šolskega leta priredile telovadne nastope vse domžalske šole.

Mladina je nastopila z zletnimi prostimi vajami, z vajami na orodju, s posebnimi sestavami za Vajensko šolo itd.

Najbolj je ugajala gledalcem štafeta v plezanju, s katero je »Partizan« nastopil že na republiškem zletu v Ljubljani.

Kakor vsa društva »Partizana« je tudi domžalsko dobilo nove enotne kroje, kar je prireditev zelo poživilo.

V Švici je vroče

Nekaj vtisov s svetovnega nogometnega prvenstva

V Švici je te dni precej vroče. Vre med politiki različnih držav, ki že tedne poskušajo rešiti indokitajski in korejski problem. V zadnjem času pa se je politični nervozi pridružila še športna in je prvo malone potisnila v ozadje. Ljudje iz vseh kontinentov nestrpno pričakujejo poročil iz Švice. Vendar jih ne zanima toliko vietminski predlog za prekinitev sovražnosti v Indokini, kot jih zanimajo vesti o nogometnih zmagah ali porazih svojih ljubljencev.

Približno tisoč zastopnikov tiska, radio reporterjev, televizijskih in operaterjev, in fotografov prenaša športne novice iz Švice po vsem svetu. V Švici je povsod, kjer so tekme, opaziti ljudi vseh narodnosti in ras. Tudi na igriščih stopajo v borbo za najvišji naslov zastopniki najrazličnejših narodov in kontinentov.

Slavnostna otvoritev svetovnega nogometnega prvenstva je bila pred tekmo Francija : Jugoslavija v Lausanni. K otvoritvi se je zbralo kakih 27.000 gledalcev. Po uvodnih besedah predsednika svetovne nogometne federacije Julesa Rimeta in predsednika švicarske republiki dr. Rudolfa Rubattela, sta se pomerili jugoslovanska in francoska reprezentanca.

Kljub temu, da bi po prikazani igri lahko premagali Francijo z občutno razliko v golih, so zabeležili naši reprezentantje le minimalno zmago 1 : 0. Zmaga je bila nedvomno zasluženа, čeprav ta tekma ni bila borba velikega formata in sta obe reprezentanci često grešili. Na obeh straneh je bilo dosti nervoze, saj je ta tekma v precejšnji meri odločala, kdo bo prišel v četrt finale. Z zmago so se naši reprezentanci torej znatno povečali upi, da bo igrala v družbi osmih najboljših na svetu.

Tekmo je sodil sodnik Griffiths zelo pazljivo in posebno strogo je zahteval izvajanje strelov z mesta prekrška. Bil je energičen, vendar je spregledal na obeh straneh nekaj prekrškov.

Naslednja tekma je bila velik izpit za jugoslovansko reprezentanco. Vsi so računali, da bo Jugoslavija morala položiti orožje pred resnimi kandidati za osvojitev prvega mesta pred Brazilci.

Vroč, soparen dan je bil na dan tekme Jugoslavija : Brazilija. To je samo povečalo izglede, ki so jih imeli Brazilci, kajti oni so navajeni igrati v peklenski vročini. Brazilski navijači, ki se jih je zbralo kar precej, so se te prednosti zavedali. Zato so že pred tekmo začeli z velikimi ceremonijami. Človek, ki je gledal te fantaste, ko so rjoveli po tekališču igrišča, mahali s transparenti, z zastavicami, zvonili z zvonci, vrteli raglje in ročne sirene, si je kaj lahko predstavljal, pod kakšnimi pogoji se odigravajo tekme v Južni Ameriki.

Ob petih se je začela bitka. Vendar ne tako, kot je večina pričakovala. Jugoslovani so pokazali vrhunski nogomet in so se kot popolnoma enakopraven partner, vseh 120 minut z uspehom stavili Brazilcem po robu.

Brazilci so začeli igro z dolgimi žogami, naši pa z bolj kratkimi. Ta taktika je prinesla Jugoslovanom celo terensko premoč. Čeprav so Brazilci poskušali spraviti naše igralce v obrambo, se jim to ni posrečilo. Prvi polčas se je zaključil neodločeno brez gola. V četrti minuti drugega polčasa pa je zabučalo po stadionu. Peščica jugoslovanskih navijačev, ki je neumorno bodrila svoje moštvo že od samega začetka igre, je od samega navdušenja poskakala s svojih sedežev. Njihovemu glasnemu vzklikanju in ploskanju so se pridružili izrazi zadovoljstva švicarske publike, ki je spričo lepe igre simpatizirala z Jugoslovani. Zebec je dal gol . . .

Po tem golu so Brazilci napeli vse sile, da bi obrnili igro v svojo korist. Majhna, čisto majhna napaka naše obrambe in res je v 24. minuti drugega polčasa desna zveza brazilskega napada Didi izenačila. S tem rezultatom se je zaključil drugi polčas. Ker je bil rezultat neodločen, so morali odigrati še dva podaljška po 15 minut, ki sta bila zelo dramatična, vendar nista prinesla nobenih sprememb.

Neodločen rezultat je zadostoval, da se je naša reprezentanca skupno z Brazilci plasirala v četrt finale. »Igra je bila odlična, to je enoglasna sodba vseh svetovnih časopisov o tej doslej najlepši tekmi letošnjega svetovnega prvenstva. Da, lepši in dovršnejši nogomet skoraj ni mogoč!

V četrt finalu se bo naša reprezentanca v nedeljo srečala z reprezentanco Zapadne Nemčije. Upamo, da bodo naši fantje tudi to pot dobro zaigrali in da bodo dosegli kar največji uspeh. To jim tudi iz srca želimo!

G.

ZANIMIVOSTI

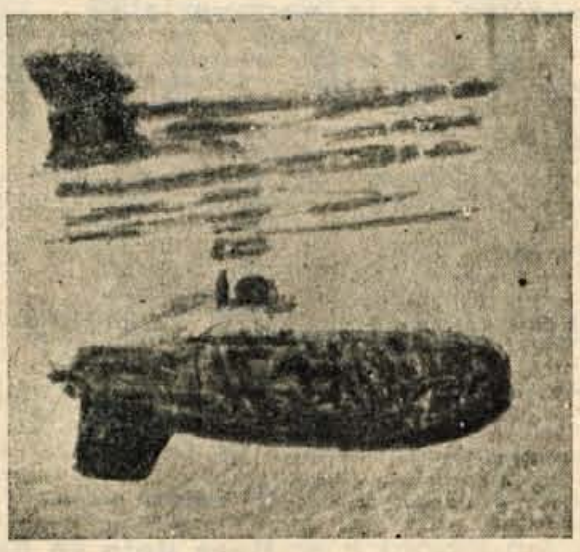

PRVI PODMORSKI ČOLN

Čoln, ki ga vidite na sliki, se imenuje Minnisub, napravil pa ga je K. A. Gowner. Angleški listi poročajo, da se čoln poganja s pomočjo nožnih pedal, ki poganjajo vijak. Čoln doseže hitrost okoli 5 milj na uro. Seveda pa se v čoln lahko vdela mali motor, ki poveča hitrost na 7 milj na uro. Čoln je težak okoli 70 kilogramov, dolg pa vsega dva in pol metra ter 60 centimetrov širok. Pilot v čolnu mora imeti aparat za dihanje, ki ima dva cilindra za stisnjeni zrak.

VSAKO LETO 25 MILIJONOV TON RIB

Po podatkih, ki jih je pred kratkim objavila Mednarodna organizacija za prehrano, so izračunali, da so v preteklem letu v vseh svetovnih morjih ujeli nič manj kot 25 milijonov ton rib. Z ribami se hranijo največ prebivalci Japonske in Oceanije, takoj za temi pa so Skandinavci in prebivalci sredozemskih držav. V največji meri love ribe, ki se imenujejo haringi. Teh 25 milijonov ton pa pomeni samo stoti del hrane ki je porabi človeštvo v enem letu.

NEW YORK IMA 15 MILIJONOV PREBIVALCEV

Po zadnjih statističnih podatkih, ki jih je objavil pariški list »Combat«, prebivalstvo največjega mesta na svetu izredno hitro raste. Število prebivalcev je v zadnjih štirih letih poraslo za več kot pa v desetih letih med letom 1940 in 1950. Po zadnji statistiki ima to ogromno mesto prav toliko prebivalcev kot srednje velika država, t. j. 15. milijonov.

GEIGERJEVI ŠTEVCI — ZELO ISKANO BLAGO

Med industrijskimi proizvodi, ki jih na Japonskem trenutno najbolj iščejo, so Geigerjevi števci. To je posledica številnih atomskih in higrogenskih eksplozij, ki so v zadnjem času vse bolj pogoste. Ker se Japonci počutijo ogrožene zaradi radioaktivnega izžarevanja, imajo vedno pri sebi števec, ki ga večkrat na dan vzamejo iz žepa in merijo radioaktivnost prostora, v katerem se nahajajo.

ZANIMIVA STATISTIKA

Neki francoski statističar je izračunal, kako porabi svoj čas povprečno človek, ki živi 80 let. Po njegovem izračunu porabi ta človek 444 ur in 6 min. za zavezovanje kravate, 54 dni, 20 ur in 7 minut po abi za umivanje, 27 let za spanje; 6 let, 100 dni, dve uri in 22 minut za kosila in večerje; 21 let in tri mesece za delo. Za smejanje porabi 1 dan, 1 uro in 3 minute. Za branje časopisov porabi 3137 ur in 36 minut. 307 ur in 7 minut za prižiganje cigaret, 48 dni, 17 ur in 3 minute za čiščenje zob; 4 dni, 2 uri in 26 minut za zehanje in končno porabi za britje 7 mesecev, 18 dni, 2 uri in 35 minut. Za vse ostalo pa človeku ostane »samo« 25 let, 350 dni in 38 minut.

So poznali stari Egipčani radioaktivnost?

Še nepojasnjena znanstvena tajnost

Ta čudna zgodba se pričenja že 1922. leta. Starejši bralci se bodo gotovo spomnili, da je tedanjima egiptologoma lordu Carnavonu in profesorju Carterju, ki sta bila v svetu zelo znana, uspelo, da sta našla vhod v grobnico nekega faraona osemnajste dinastije. Vhod v grobnico je varoval ogromen kamen, na katerem je bilo v jeziku starih Egipčanov zapisano oziroma vklesano prokletstvo za vse tiste, ki bi si upali motiti tisočletni mir faraonove mumije.

Oba egiptologa, lord Carnavon in profesor Carter pa sta kamen odstranila, šla v grobnico in jo pričela raziskovati. Zgodilo pa se je nekaj, česar ni nihče pričakoval. Izkopavanje in raziskovanje je bilo brez komentarja prekinjeno. Oba egiptologa sta nenadoma zbolela za tajinstveno boleznijo, kateri sta kmalu podlegla. Polnih dvajset let pozneje, 1942. leta pa je na zelo podoben način umrla družina mladega angleškega poročnika Burkerja.

Junija 1942. leta, torej točno pred dvanajstimi leti, je bil poročnik Burker v Kairu, kjer je bil na dopustu zaradi ran, ki jih je dobil na afriškem bojišču. V pričakovanju poziva na fronto, se je sprehajal po kairskih ulicah in se čudil tamkajšnjemu mestnemu življenju, ki je bilo tako različno od njegovega Londona.

Med sprehanjanjem mu je prišel nasproti neki prodajalec starin in mu ponudil nič drugega kot balzamiran prst faraona Tumzesa III, ki je bil eden najmočnejših faraonov starega Egipta. Burker se je seveda nasmejal izvirni reklami zvitega Arabca, vendar je prst vseeno kupil.

Ta prst pa je postal za družino Burker v Angliji kmalu usoden. Poročnik ni niti slutil, da je s prstom vred kupil tudi smrt za svoje starše. Dogodki, ki so se hitro vrstili, so ne samo stali glavo družine Burker, temveč so postavili znanstvenike pred nerešljivo uganko.

Poročnik Burker je kmalu odšel na bojišče, kjer je v slavni tobruški bitki padel. Poveljstvo je o tem obvestilo družino v Angliji. Burkerjev prijatelj pa je domačim poslal njegovo zapuščino. Ko je Burkerjeva vdova odprirala zavoj, se je naenkrat stresla, odprla usta, kakor bi hotela zakričati in se mrtva zrušila. Zdravniki na noben način niso mogli pojasniti vzrokov njene smrti, zlasti še, ker je bila žena do tedaj popolnoma zdrava. Na skrivnostni mumizirani prst, ki je bil tudi med zapuščino, pa tedaj še ni nihče pomislil, vse do tedaj, ko so tudi drugi člani družine naenkrat zboleli za skrivnostno boleznijo in pričeli umirati. Tedaj pa so se za ta primer pozanimale vojaško-sanitetne oblasti. Raziskovanja so potekala v tajnosti.

Skrivnostna smrt Burkerjeve družine pa je končno zašla tudi v javnost. Eden najbolj poznanih in uglednih znanstvenikov iz atomskega mesta Aukje ena izmed najstarejših na svetu. V dobi faraonov je civilizacija v znanosti in umetnosti že dosegla določen višek. Proučevanje slučaja Burker nam vedno bolj potrjuje domnevo, da so stari Egipčani poznali uran in druge radioaktivne elemente. Znali so jih uporabljati ter so jih uporabili tudi pri

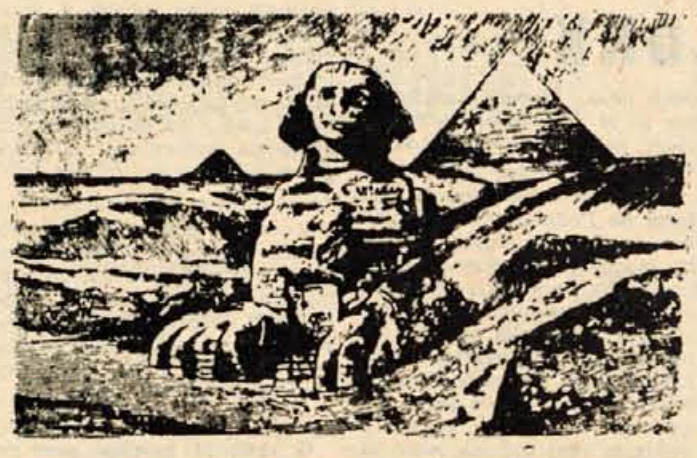

bridge, Bulgarini je izjavil med drugim tudi tole:

— Stara egipčanska kultura varnostnih napravah pri vhodih v piramide in sfinge, t. j. v grobove faraonov. Spomnimo se nerazjasnene bolezni in smrti egiptologov lorda Carnavona in profesorja Carterja ter mnogih drugih, ki so postali žrtev neznane bolezni, ki so si jo nakopali ravno v grobnicah prastarih faraonov. O tem so se tedaj širile najbolj fantastične domneve. Danes pa lahko po tem, kar znanost sedaj ve, ugotovimo, da so vsi ti postali žrtev nevidnega radioaktivnega izžarevanja nekaterih uranovih soli. Le-te snovi so egipčanski svečeniki na nam neznani način pritrdili v grobnice in na mumije.

In kot nam je znano, proces razpadanja radioaktivne materije terja nekaj tisočletij, zato pa imajo ti žarki še sedaj smrtno nevarno moč, kljub temu, da so svečeniki napravili »radioaktivno zavarovanje« svojih faraonov pred več tisoč leti.

Zanimivo je, da številni znanstveni kolegi Bulgarinija delijo z njim njegovo mišljenje in pravijo, da je Bulgarinijeva hipoteza originalna, popolnoma realna in logična. Vendar pa znanstvenikom še vedno ostane, možnost, da dokončno pojasnijo to skrivnost starih Egipčanov.

Pletilni stroj v gospodinjstvu

Pletilstvo je mlad, vendar pomemben činitelj naše industrije. Že stari Egipčani so poznali in uporabljali nogavice kot oblačilni predmet kljub razvitemu tkalstvu. Pletilstvo je v zadnjih dveh stoletjih doseglo velik razvoj in danes postalo popolnoma enakovredno tkalstvu, če še ne več: pletenine zaradi svoje praktičnosti že izpodrivajo, odnosno so na nekaterih področjih že popolnoma izpodrinile tkanine; moda pa si sploh ne more predstavljati svojih kolekcij brez pletenin. Vendar ni ostalo samo pri tem. Strojno pletenje je začelo zasenčevati domačo tradicijo naših prednikov — ročno pletenje! Strojno pletenje, ki je bilo nekoč samo poklic, postaja danes nujna potreba in nova panoga udejstvovanja vsakega gospodinjstva. V naprednih industrijskih državah je pletilni stroj v zadnjem času stopil na vidno mesto med najpotrebnejšimi gospodinjskimi stroji ali pa se gospodinje v veliki meri poslužujejo uslužnostnega dela naših pletilnic. V tem primeru pa so naročila strank do naših pletilnic zelo zahtevna, vendar večina njihovih zamisli ostane neizvedljiva že pri osnovnem vprašanju: pri nepoznavanju skladnosti številke pletilnega stroja in številke preje!

Kakor pri ročnem, tako tudi pri strojnem pletenju lahko pletemo le določene debeline preje na stroju določene številke pri ustrezajoči debelini igel. Osnova delovnih pogojev pri ročnem in strojnem pletenju je torej ista. Kakor pletilne igle ročnega pletenja, tako so tudi pletilni stroji posameznih številk namenjeni izključno predelavi preje določenih številk oz. debelin. Vsaka številka pletilnega stroja ima igle ustrezajoče debeline: čim višja je številka stroja NS, tem tanjša je debelina igel ali obratno. Isto premo sorazmerje imamo tudi pri pletilnih iglah ročnega pletenja. Pri ročnem pletenju uporabljamo pletilne igle sledečih številk: 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½, 4. Pri obojem je osnovni material preja česane in mikane volne.

Nepotrebna razburjenja strank, ki se poslužujejo uslužnostnega dela naših pletilnic bi odpadla, če bi prvi poznali skladnost številke pletilnega stroja in številke preje. Na ploskih pletilnih strojih z jezičkastimi iglami lahko uporabljamo česano volno od štev. 10/2 do 40/2, mikano volno pa od 6/1 do 12/1. Prejo česane volne uporabljamo torej vedno dvodelno, prejo mikane volne pa vedno enodelno. Pri strojnem pletenju potrebujemo cca 15% osnovnega materiala več kot pri ročnem pletenju, to pa zaradi večje gostote pletenine.

Pri strojnem pletenju gre torej predvsem za večjo praktičnost in čim manjši izdelovalni čas. V naprednih industrijskih državah je postalo že prava domača zabava. Tega pa si naša gospodinja še ne more privoščiti. Za sedaj se lahko poslužuje le uslužnostnega dela naših delavnic ali pletilnih obratov, pri čemer mora upoštevati osnovna pravila strojnega pletenja. Gotovo ni več daleč dan, ko bo tudi naša industrija postavila pred našo gospodinjo prvi pletilni stroj, da si bo že v nekaj urah napravila nov kos obleke po svoji zamisli.

Moda

Dva prikupna modela dekliških oblekc za poletje. Modna novost na njih je običajni strojni šiv, izvezen z živobarvno prejico. Tak okras da obleki svež in mladosten videz.

ŠEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

9

Nekako pol ure od svojega stana sem zapazil sledove volkov. Nekatere stopinje so bile čisto sveže. Žival, ki je zapuščala največje sledove — najbrž vodnik — je gotovo nosila težko breme. Večkrat ga je morala zver tudi odložiti, da se je odpočila ali pa, da je plen bolje zgrabila.

Naslednjo nedeljo sem se takoj po zajtrku napotil k reki. Sonce je pravkar vzšlo izza gora ter prijetno obsevalo ravnino.

10

Pol ure kasneje sem že sedel v Frankovi kolibi.

Stari lovec mi je pripovedoval zanimive lovske dogodivščine. Beseda je nanesla tudi na volčji par, ki se je zadnje čase večkrat pokazal ob nasipu. Franku sem povedal, kaj sem pravkar videl. Tudi on je dobro poznal oba popotnika. Dejal mi je, da roparja že 2 meseca obiskujeta razna naselja ob reki in sta ob neki priliki napadla celó mesto. Zaupal mi je tudi, da je živalima vedno za petami, čeprav sta roparja zelo oprezna.

11

V januarju sem vsak dan utegnil opazovati volčji par. Nato sta živali nenadoma izginili.

Ob neki priliki sem očital Franku, da se mu je najbrže posrečilo spraviti volka s sveta. Užaljeno mi je razložil, da se volkovi v tem času vedno umaknejo v svoje brloge in se pojavijo šele takrat, ko samice dobijo mladiče. Tudi Frank ima namen počakati, da skoti volkulja mladiče, nakar bo skušal ujeti vso družino.

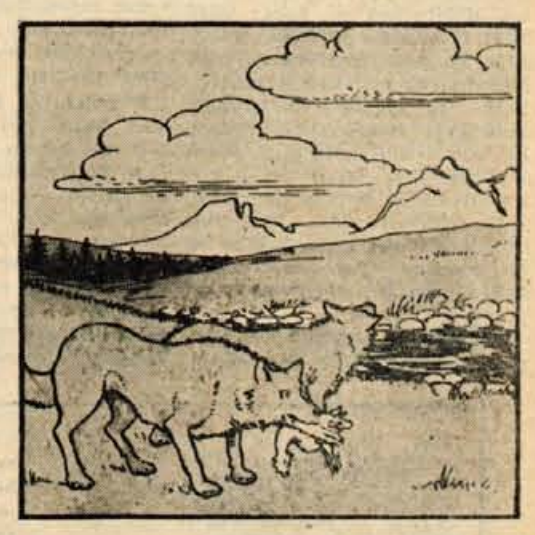

12

Prišel je april. Pokrajina prepadov je bila, čeprav jo je obsevalo sonce, gola in odbijajoča. In še siromašnejša je bila videti zaradi oddaljenih gora, ki so se s snežnimi vrhovi vzpenjale visoko v oblake.

V tem času sta se oba volka nenadoma spet pojavila. Pridno sta hodila na lov, da sta preskrbela hrano mlademu rodu. Nekega jutra sta se ustavila s plenom nedaleč od brloga in oprezno ogledovala vzpetino onkraj male reke. Vsepovsod je vladal mir . . .

ZVEZA BORCEV KRANJ

prireja 1. avgusta VELIKO

TOMBOLO

Glavni dobitek 100.000 din

Izid žrebanja bo objavljen v dnevnih časopisih

PODLONK

Od daleč je vasica brez posebnih znamenj. Za zelenjem se skrivajo hiše in gospodarska poslopja in presenečajo s svojo številnostjo. Ko prideš v samo vas, te vsepovsod spremlja žuborenje potočkov in studencev. V teh hribih od 800 do 1000 m višine bi lahko postavili celo vrsto mlinov in malih elektrarn. Kmetije so prilepljene na pobočje ter povezane med seboj s strmimi kolovozi.

Možje so bili večinoma na novi cesti, ki jo gradijo od bližnje ceste do vasi. Tako bodo z vozovi laže prišli v dolino, pa tudi kakšen motor ali avtomobil bo lahko pripeljal v vas in tako bo svet Podlonku bliže. Delo na cesti je težko zaradi blatne zemlje, ki nenasitno požira kamenje, vodo pa spušča iz vseh lukenj. Ne gre drugače, kakor da napravijo tudi cesto vso luknjičavo, to se pravi, za vsakim cvinkom po tri kanale in ob cesti še lepo speljane jarke. Toda vseeno bodo gradnjo dokončali, ker vedo, kako velika pridobitev za vas je dotra cesta.

Lani so se na isti način borili za elektriko. Postavili so drogove, napeli žice, zgradili transformator in 3. avgusta je zagorela luč. Manjkal je samo strelovod na transformatorju — nič drugega. Saj so ga že naročili in leži nekje v Ljubljani toda denarja niso imeli. Prosili so zanj na okraju in drugod — medtem pa je prišla pomlad in prve nevihte. Oni dan je treščilo v transformator tako temeljito, da ga je popolnoma uničilo. Tako so v Podlonku spet brez elektrike. Kje bodo zdaj vzeli denar za nov transformator in še za strelovod? Prej bi rabili nekaj sto tisoč — zdaj pa blizu milijona.

In še ena velika skrb je legla letos na Podlonk. Od zadružnikov na Trati so kupili bika, da bi izboljšali živinorejo. Dobili pa so okuženega in z njim okužili večino svojih krav. Namesto telet in mleka izdajajo denar za živinozdravnika. Najtežje pa je to, ker se bodo zaradi tolikšne oddaljenosti težko posluževali umetnega osemenjevanja in zdaj tudi ne vedo, kakako bi ozdravili bolne živali.

Vas Podlonk bi se rada izkopala iz zaostalosti in težkega gospodarskega stanja. Toda pri tem imajo tolikšne težave, da jih sami ne bodo mogli premagati. Res je, da so dobili pomoč tudi od ljudske oblasti, vendar bi jim bilo treba pomagati prav do cilja.

Perovšek

Iz Kamnika

Kamniški planinci so navozili pod vznožje Starega gradu 6000 kosov opeke, ki jo bo treba prenesti na vrh hriba do znane planinske postojanke. Letos nameravajo planinsko kočo na Starem gradu povečati z dozidavo kuhinje in shrambe. Brž ko bo opeka na vrhu, bodo lahko začeli z delom. Kakih 300 kosov opeke so prenesli na vrh že dijaki kamniške gimnazije, delavci in nameščenci kamniških tovarn, zlasti Titana, pa so jih znosili blizu 2000 na pol poti. Sklenili so dolgo vrsto in podajali opeko iz rok v roke. Planinci bodo organizirali še več podobnih akcij, ki se jim bodo Kamničani gotovo radi odzvali, saj je Stari grad priljubljena izletna točka ne samo za domačine, ampak tudi za druge goste.

*

V nedeljo bodo tri javne prireditve učencev glasbene šole. Ob 10. dopoldne bo nastop najmlajših učencev, ob 17. bodo nastopili učenci višjih razredov, zvečer pa izbrani učenci in učitelji glasbene šole. Prireditev bo v dvorani nad kavarno.

*

O zavzetju najvišje gore na svetu je predaval v nabito polni dvorani doma prof. Drago Ulaga. Zanimivo predavanja so spremljale skioptične slike. Tudi predavanje športnih filmov o letošnjem svetovnem prvenstvu na Švedskem, na katerem so sodelovali Jugoslovani, je vzbudilo zanimanje.

Iz sodnih dvoran

Tihotapska druščina se je zagovarjala

Pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani so se te dni zagovarjali štirje obtoženci, in sicer Ivan Meglič, roj 1905 pri Sv. Ani nad Tržičem, zaposlen do aretacije na Jesenicah, Milan Borič, roj. 1908 z Jesenic, Neža Kuharjeva doma z Jesenic in Ivo Žagovic iz Žirovnice.

Obtožnica očita vsem štirim obtoženim, da so za dobre nagrade pomagali nekaterim našim državljanom pri pobegu v tujino. Razen tega so se pečali z nedovoljeno trgovino. Kupovali in prodajali so nalivna peresa, ure in druge vrednostne predmete.

Ivan Meglič se je pred sodiščem zagovarjal, da je junija 1953. leta sicer res pomagal nekemu moškemu in neki ženski iz Zagreba preko državne meje za nagrado 3000 din, vendar je trdil, da je to storil v prijanosti. Da ta zagovor ne drži, nam kaže primer, ko je prepeljal preko meje 4 ljudi in dobil zato 100.000 dinarjev nagrade. Da bi prikril odkod ima toliko denarja, je lagal, da je zadel večjo vsoto na loteriji.

Milan Borič je na sodišču odločno zanikal vsako krivdo, čeprav je v preiskavi vsa kazniva dejanja skesano priznal. Na sodišču je priznal le, da pozna obtoženega Megliča že od leta 1948. Prav tako je priznal, da je kupoval razno blago in ga potem z dobičkom prodajal naprej. Tako je prodal šest nalivnih peres po 1000 dinarjev. Kupil je tudi 11 ročnih ur in jih šest prodal naprej ter pri tem izdatno zaslužil.

Tudi Neža Kuharjeva je zanikala vsako krivdo. Izjavila je, da v preiskavi ni dala take izjave kot se ji je prečitala na razpravi. Priznala pa je, da je dobila od soobtožencev nekaj denarja. Ivo Žagovic pa se je zagovarjal zaradi nedovoljene trgovine.

Priče so v preiskavi in med razpravo obtožnico podprle s konkretnimi dejstvi. Zato je javni tožilec v zaključnem govoru zahteval za vse obtožence strogo kazen.

Sodišče je po daljšem posvetovanju sklenilo, da so vsi obtoženci krivi v smislu obtožnice in je obsodilo Ivana Megliča na 3 leta in en mesec strogega zapora, Nežo Kuharjevo na eno leto in tri mesece strogega zapora in Iva Žagovica na šest mesecev zapora.

Nevaren goljuf pred sodiščem

Pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani se je ta teden zagovarjal postopač in goljuf Jože Potočnik, mesarski pomočnik brez službe. Več mesecev se je klatil po Gorenjski in se predstavljal kmetom kot pošten nakupovalec živine. V resnici pa to nikoli ni bil. Zaradi gospodarskega kriminala je presedel že 18 mesecev v zaporu. Tudi po prestani kazni se ni lotil poštenega dela. Mnogi so nasedli njegovi prirojeni zgovornosti. Najpogosteje je goljufal mlada dekleta, od katerih si je izposojal velike vsote denarja. V. K. mu je dala kar 14.000 dinarjev, in še več takih primerov bi lahko našteli. L. J. iz Kranjske gore je prišel na ta način ob radio aparat. Kmetu Pečarju je Potočnik odkupil kravo, za katero mu ni dal niti dinarja. Dejal je, da nabavlja živino za okrajno mesarsko podjetje. Kravo je seveda Potočnik drago prodal. Tudi Robič J. mu je izročil 26.000 dinarjev vredno kravo. Pogačnik mu je svečano zatrjeval, da jo bo plačal v par dneh, ko bodo računi gotovi. Nadalje je Potočnik vnovčil tudi bariran ček za 60.000 dinarjev in spravil vsoto v svoj žep. Od vseh mogočih ljudi si je izposojeval denar, ki ga nikoli ni vrnil. Skupna vsota, ki jo dolguje, znaša okoli 170.000 dinarjev. Javni tožilec je zahteval zanj strogo kazen, saj je v nekaj mesecih zakrivil kar 18 kaznivih dejanj. Sodišče ga je po daljšem posvetovanju obsodilo na dve leti strogega zapora.

*

Javni tožilec je obtožil Franca Arnoša, bivšega direktorja podjetja »Roleta« Kranj, zlorabe uradnega položaja. Tovariš Arnoš je opravljal službo direktorja v omenjenem podjetju od 1947. do 1952. leta. V tem času je brez nakazila prodajal razno blago kupcem po Gorenjskem, čeprav se kot direktor ne bi smel ukvarjati s prekupčevanjem. Tudi za sebe je nabavljal pri podjetju različen material, vendar računi za te nabave niso bili vknjiženi. Prodal je tudi okoli 20 m^2 vezanih plošč v vrednosti 14.000 dinarjev. Priznal je, da je prodajal klej po 400 dinarjev, medtem ko je bila nabavna cena 45 dinarjev. Pri takih kupčijah je tovariš Arnoš prav dobro zaslužil. Sodišče je izreklo milo obsodbo 10 mesecev zapora pogojno za dobo dveh let.

Brez dela se ne da pošteno živeti

Žalostno pot ima za seboj 20-letni Branko Kos s Hrušice pri Jesenicah. Napravil je nižjo gimnazijo, nakar je bil v sanitetni šoli. Tu so ga zaradi tatvine odpustili. Poiskal si je delo, vendar je službo zaradi nepoštenosti izgubil. Spoznal je, da v Jugoslaviji brez dela ni kruha, pa jo je popihal v Italijo. Tu je hodil od mesta do mesta in zaman iskal zaposlitve. V Rimu se je prijavil na poslaništvu in dobil potrebne dokumente za vrnitev v domovino. Nato je dobil delo v Novi Gorici, a zopet je segel po tuji lastnini in bil obsojen na več mesecev zapora. Po prestani kazni je prišel v Ljubljano. Lotil se je starega posla. V noči od 9. na 10. december je vlomil v restavracijo Delavskega doma v Ljubljani in ta vlom ponovil 5. aprila letos. Za ta dejanja se je pred kratkim zagovarjal pred okrož. sodiščem. Javni tožilec ga je obtožil tatvine denarja, cigaret, vžigalic, žganja itd. Mladi vlomilec je priznal krivdo in obljubil, da se bo poboljšal. Sodišče ga je ob upoštevanju olajševalnih okoliščin kaznovalo na 11 mesecev strogega zapora.

Gibanje prebivalstva

V KRANJU

Umrli so: Škofic, vdova Sladič, roj. Marija Kranjc, roj, 25. 2. 1905 v Stranje Rajhenburg, stan. Kranj, Ljubljanska 7, umrla dne 20. junija 1954.

Poročili so se: Alojzij Uranič, gradbeni tehnik in Zofija Bašelj, uslužbenka; Franc Dolenc, finomehanik in Ivana Kristanc, servirka; Silvester Majnik, strojni tehnik in Uršula Slabe, nameščenka; Pavel Golob, tov. delavec in Vekoslava Dolinar, tov. delavka; Silvester Stucin, elektromehanik in Lidija Štekar, učiteljica; Janez Cudermann, mizar in Ivana Narobe, kmečka delavka; Karlo Pavlovič-Lučič, delavec in Terezija Mihelčič; Alojzij Jelenc, TT monter in Antonija Škrobar, tkalka; Anton Dolgan, ključavničar in Alojzija Fajfar, gospodinja.

NA JESENICAH

Rojenih je bilo od 7. do 21. junija 38. otrok.

Poročili so se: Martin Sovič, tov. delavec in Stanislava Hafner; Franc Žižek, delavec in Veronika Horvat, delavka; Franc Žižek, delavec in Veronika Horvat, delavka; Franc Klinar, kmetovalec in Angela Lipovec, gosp. pomočnica.

Umrli so: Frančiška Triplat, roj. 1. 11. 1896, umrla 13. 6. 1954 na Jesenicah, Titova 32; Ivana Čop, roj. Hlebanja, roj. 14. 8. 1874, umrla 18. 6. 1954 na Jesenicah, Pod gozdom 3.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 6., 7., 13., 17., 19 in 22. uri.

V nedeljo, 27. junija: 6.30 Pregled tiska. 8.00 O športu in športnikih: Športno veslanje — eden najlepših športov. 8.15 Vesele pesmi za prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava — Niko Kuret: Obuti maček (ponovitev). 12.00 Pogovor s poslušalci 12.30 Pol ure za našo vas. 13. 39 Želeli ste — poslušajte! 15.15 V pesmi in plesu po Jugoslaviji. 15.45 Po naši lepi deželi, Mengeš skozi 800 let. 18.00 Radijska igra: Kranjski baron (življenjska drama Jurija Vege) — ponovitev). 19.30 Radijski dnevnik. 20.30 Športna poročila.

V ponedeljek, 28. junija: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.10 Domači napevi. 8.30 Za pionirje. 12.20 Za naše kmetovalce. 14.30 Nove knjige. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Nasveti za dom.

V torek, 29. junija: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.10 Slovenske narodne pesmi. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 20 minut z Veselimi godci. 12.20 Za naše kmetovalce. 13.30 Melodije za prijetno razvedrilo. 14.30 Iz znanosti in tehnike. 14.40 Poje ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 17.10 V plesnem ritmu. 18.00 Športni tednik. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Srbske in makedonske narodne pesmi. 20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

V sredo, 30. junija: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.10 Poje mladinski zbor nižje gimnazije Reteče. 8.30 Za pionirje. 12.00 Slovenske narodne pesmi izvaja Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško. 12.20 Za naše kmetovalce. 14.30 Turistična oddaja. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Kljusev Joža: Borba zam ost. 18.00 Modni kotiček. 18.10 Slovenske narodne pesmi izvajajo kvintet »Niko Štritof«, Avgust Stanko in solisti. 18.50 Okno v svet.

V četrtek, 1. julija: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8,10 Zbori in solisti pojo slovenske narodne in umetne pesmi. 8.30 Za pionirje. 12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije p. v. kapetana Jožeta Bruna. 12.20 Za naše kmetovalce. 14.30 Kulturni pregled. 14.40 Otroške pesmi pojo zbori in sopranistka Rezika Koritnikova. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Zdravstveni nasveti. 18.50 Domače aktualnosti. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Četrtkov večer slovenskih narodnih pesmi. Sodelujejo: Fantje na vasi in Gorenjski kvartet. 20.45 Zunanje-politični feljton.

V petek, 2. julija: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 Poje mladinski pevski zbor gimnazije Ajdovščina p. v. Ceneta Matičiča. 12.20 Za naše kmetovalce. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Iz bojev naših narodov. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi. 20.30 Tedenski zunanje-polit. pregled.

Kino sporedi

Kino »Storžič«, Kranj: 24. do 27. junija angleški film »Karavana«; brez tednika. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri. Matineja 27. junija ob 10. uri »Margit«. 29. junija do 1. julija francoski film »Teras Bulba«.

Letni kino »Partizan«: 25. in 26. junija švedski film »Margit«, 27. in 28. junija francoski film »Teras Bulba«, 29. in 30. junija angl. barvni film »Jessy«. Predstave dnevno ob 20.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 26. junija japonski film »V gozdu«. Predstave ob 18. in 20. uri, 27. junija švedski film »Margit«. - Predstave ob 16., 18. in 20. uri. 28. junija angleški barvni film »Jessy«. Predstave ob 18. in 20. uri. 29. in 30. junija francoski film »Teras Bulba«. Predstava ob 19. uri.

Kino »Radio«, Jesenice: 25.—27. junija amer. film soc. drama »Steklena menežarija«. 28. do 30. italijanski film »Za dva solda upanja«. Od 1. do 4. julija amer. kovbojski film »Točno opoldne«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldne je matineja ob 10. uri; cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: 25.—27. junija avstrijski film komedija »Irena v zadregi«. 28. do 30. amer. film soc. drama »Steklena menežarija«. Od 1. do 4. julija angleški film »Črni človek«. Predstave v torek, sredo in petek ob 19. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

objave · oglasi

MALI OGLASI

Prodam 70 arov lepe trave na Zlatem polju. Naslov v upravi.

Kupim hišico v bližini Kranja. Prednost imajo preužitkarji ali na obroke. Naslov v upr. lista.

5. **junija** je bil **izgubljen** siv deški pulover od gimnazije do Titovega trga. Prosim najditelja, da ga odda na upravo lista.

Kupim hišo v Kranju ali okolici. Naslov v upravi lista.

Izgubljeno volneno zeleno žensko jopico v soboto, 19. junija od Kranja do Naklega, vrniti proti nagradi Korenčan - Naklo.

Tračno žago v brezhibnem stanju ugodno **prodam**, Dolenc, kolar, Stražišče 94, Kranj.

Brejo kravo prodam. Novake pri Golniku.

Prodam žensko kolo, ogled v gostilni »Bekselj«, Kranj.

Holchaker Franc, drž. izpr. dentist Kranj — **ne sprejema** strank od 12. do 31. julija.

Preklicujem neresnične besede o Krajnovič Milošu — postaja Bled - Jezero. — Preželj Frančiška.

Dopis, poslan na Elektro — Kranj, je neresničen. Joštu se zahvaljujem, ker je odstopil od tožbe. Franc Leber.

Popravek preklica v 22. štev. »Glasu Gorenjske«: Podpisani **izjavljam,** da tov. Mrgole in njegova žena nista pri celi stvari nič prizadeta pač pa naj vzame to na znanje tov. Janez Bergant, ki je omenjene vesti širil naprej. — Ludvik Bergant ml.

Izgubljena je bila svetlordeča ženska jopica od železniške postaje Naklo do Police. Najditelj naj jo vrne proti nagradi v upravo lista.

OBJAVA

Na podlagi člena 27 Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Ur. list FLRJ štev. 4/54) in po pooblastilu družbenega plana OLO Kranj za leto 1954 izdaja Upravni odbor Narodne banke FLRJ — podružnice 624 Kranj-okolica po sklepu Okrajnega LO Kranj štev. 4385 z dne 22. junija t. l.

razpis

o pogojih za I. natečaj investicijskih posojil iz sredstev sklada za kreditiranje investicij OLO Kranj.

1. Posojila iz sredstev omenjenega sklada bo dovoljevala NB FLRJ — podružnica 624 Kranj-okolica na podlagi tega razpisa.

Investicijski kredit lahko dobe gospodarske organizacije, ki so kreditno sposobne in izpolnjujejo pogoje po členu 20—23 Uredbe o posojilih za gospodarske investicije.

2. Zahteve za posojila je treba dostaviti NB FLRJ podružnici 624 Kranj-okolica do 10. julija 1954 preko pristojne področne podružnice NB.

3. Prošnje morajo vsebovati vse elemente, ki jih predvideva člen 20 Uredbe o posojilih za gospodarske investicije. Pri tem je treba upoštevati, da mora ponudena obrestna mera znašati najmanj 2% in da sme biti odplačilni rok kredita največ 10 let.

4. Gospodarske organizacije, ki jim bo na tečaju dovoljeno posojilo, sklenejo v 10 dneh po prejemu sporočila o odobritvi kredita z banko kreditno pogodbo.

5. Prejete predloge bo presojala komisija, ki jo bo postavila podružnica 624 Kranj - okolica v sporazumu z OLO Kranj.

100 uspehov na 1 oglas v našem tedniku

RAZPIS

TOVARNA KLOBUKOV „ŠEŠIR" ŠKOFJA LOKA

razpisuje mesto vodje komercialnega oddelka za tuzemsko tržišče (nabava in prodaja)

POGOJI

Dovršena srednja šola — po možnosti ekonomska — ter najmanj 10-letna praksa

ali

nepopolna srednja šola ter najmanj 15-letna praksa.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prijave z življenjepisom, dokazili šolske izobrazbe in opisom dosedanje zaposlitve je vložiti do 15. julija na upravo podjetja.

Prednost imajo moške osebe. **Nastop službe takoj.**